

Rektorzy polskich uczelni technicznych spotkają się w Opolu

Z rektorem Politechniki Opolskiej prof. dr. hab. inż. Piotrem Wachem rozmawia Krystyna Duda

– Politechnika Opolska będzie gospodarzem najbliższej Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, która zaplanowana została na najbliższy miesiąc. Jakie sprawy leżą w gestii tego gremium?

– Rektorów uczelni technicznych przyjmować będziemy w dniach od 15 do 17 lutego. Konferencja ta odbywa się regularnie, dwa razy do roku, a organizatorami jej są kolejne uczelnie. Tym razem nasza Uczelnia podjęła się trudu przyjęcia znakomitych gości. Czemu służą te spotkania? Od czasu kiedy konferencje branżowe, a do takich zalicza się Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, stały się składnikiem KRASP-u, czyli Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, w którym ma swojego przedstawiciela w prezydium, zmieniła się nieco rola tego gremium. Wcześniej rektorzy niektórych uczelni spotykali się, aby poznać i przedyskutować główne problemy nurtujące środowisko, potem podejmowali uchwały i zajmowali stanowiska kierowane następnie do różnych gremiów, do ministra, do parlamentu, czasem do rządu. KRPUT stając się składnikiem KRASP-u, który ma swoje ustawowe umocowanie, przez co stał się bardziej sformalizowanym ciałem. Sama konferencja nadal jest przede wszystkim okazją do omówienia istotnych spraw i

podjęcia uchwał, które zobowiązują przede wszystkim własne środowisko, a także informują o tym władze resortu, czy rząd. Warto jeszcze dodać, że członkiem naszego gremium jest przewodniczący samego KRASP-u prof. Jerzy Woźnicki, gdyż w naszej branżowej konferencji reprezentuje – jako rektor – Politechnikę Warszawską

– Jakie tematy zdominują lutowe posiedzenia rektorów, czy znany jest już szczegółowy program pobytu gości w Opolu?

Znamy podstawowe zagadnienia programu obrad, choć nie we wszystkich szczegółach. Ostateczny porządek obrad leży w kompetencji przewodniczącego konferencji, którym jest rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, prof. Ryszard Tadeusiewicz. Wiadomo jednak – bo to uzgodnione zostało już wcześniej – które sprawy mają znaleźć w Opolu swój finał, a wokół których toczona będzie dyskusja. Tą najważniejszą i bodaj najbardziej spektakularną kwestią będzie podpisanie stosownego porozumienia i powołanie Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych. Na komisji spocznie odpowiedzialność za wprowadzenie systemu oceny jakości kształcenia w zakresie kierunków studiów prowadzonych na uczelniach technicznych, jak również wydawanie formalnych akredytacji poszczególnym kierunkom studiów. Dodam, że jakość kształcenia nie odnosi się wyłącznie do kierunków ściśle technicznych, co sugerować może nazwa, lecz do występujących najczęściej, niejako typowych dla politechnik, szkół morskich, czy akademii technicznych. Wiele uczelni prowadzi szereg nietypowych kierunków – sami jesteśmy tego najlepszym przykładem kształcąc studentów wychowania fizycznego i fizjoterapii – i jest to chyba wyraźna tendencja dla tych szkół wyższych, które funkcjonują w mniejszych ośrodkach, gdzie nie ma wielu uczelni. Problem oceny jakości kształcenia na tych kierunkach stanowi jakby osobny rozdział tego samego zagadnienia. A wracając do głównego wątku to stwierdzić można bez wątpliwości, że tematem

obrad – i to ważnym – staną się sprawy finansowe. Złożyło się na to kilka powodów; po pierwsze słabe finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki czemu towarzyszą deklarowane, raczej werbalne, preferencje w projekcie budżetu na ten rok. Dodam, że w ostatnim czasie senaty, a więc najwyższe gremia decyzyjne wielu uczelni zajęły oficjalne stanowiska w tej sprawie, wydając stosowne uchwały oprotostowujące tak niskie nakłady. Problem finansów jako temat do dyskusji narzuca się niejako w tej sytuacji sam.

A w międzyczasie stała się rzecz gorsza, a mianowicie to, że budżet państwa nie został wykonany. Po raz pierwszy w tym dziesięcioleciu, w nowej Polsce, w III Rzeczypospolitej wszystkie uczelnie nie otrzymały przyznaných formalnie i na piśmie środków budżetowych. Środki przyznane i podzielone nie dotarły do uczelni, w naszym wypadku jest to niedobór w wysokości ok. 4% całej dotacji. Prawdę rzekłszy nie za bardzo nawet wiemy jak w takiej sytuacji postąpić, czy jest to zgodne z prawem, jak to oprotestować. A poza tym zaistniała sytuacja stanowi ogromne źródło różnorodnych problemów i napięć. W tym samym czasie na uczelnie nakładane są coraz to nowe ciężary, na przykład konieczność opłacania składek na PFRON w proporcji od liczby pracowników i studentów. Aby temu sprostać musimy przede wszystkim rozemnać ilu mamy studentów, którzy do tej grupy mogliby być zakwalifikowani, a to wymaga nakładu i czasu i pracy. Wprawdzie rozumiemy intencje i konieczność zwiększenia szans osobom niepełnosprawnym, lecz obciążanie uczelni dodatkowym obowiązkiem finansowym znacznie sytuację utrudnia. Kolejną niezwykle dolegliwą, szczególnie dla naszego środowiska akademickiego sprawą jest konieczność odprowadzania podatku VAT od aparatury. To zmniejszy nasze środki przeznaczone na ten cel o ok. 1/5! Nie koniec na tym, już wkrótce będziemy musieli płacić kolejne zobowiązanie – podatek od nieruchomości tzw. katastralny. Na domiar złego, pełni nieufności jesteśmy w kwestii

zwolnień i zwrotów od tych zobowiązań, a mówiąc wprost obawiamy się, że podobnie jak przyznana dotacja, także możemy ich nie otrzymać.

Jak widać, istnieje szereg problemów, z którymi boryka się środowisko akademickie w kraju, i które zapewne staną się tematem naszych obrad. Zdaję sobie sprawę, z tego, że rząd ma niełatwą sytuację i zapewne w wielu sprawach nie może inaczej postąpić. Nasze jednak problemy także są niezaprzeczalne i aby spełniać swoje statutowe obowiązki musimy jakoś się z nimi uporać. Tym sposobem nasuwa się cały pakiet spraw, na temat których rektorzy będą mieli okazję się wypowiedzieć.

Odchodząc od spraw finansowych, w programie obrad znajdzie się dyskusja nad maturą 2002. Sprawa ta jest już dość zaawansowana, gdyż już rok wcześniej przewodniczący KRASP-u i minister edukacji podpisali porozumienie, na mocy którego szkoły wyższe zobowiązały się przystosować własne regulaminy i tak zmodyfikować systemy rekrutacyjne, aby przyjęcia na studia odbywały się bez zdawania egzaminów wstępnych lub przy minimalnych egzaminach uzupełniających, a z uwzględnieniem wyników nowej matury. To krótkie porozumienie ratyfikowane musi być obecnie przez poszczególne szkoły, co jak sądzę niebawem będzie miało miejsce. W naszym systemie rekrutacji na studia nie powinno sprawić to większych problemów. Problemem będzie zapewne równoległość występująca jeszcze przez szereg lat po wprowadzeniu nowego egzaminu maturalnego. To oznacza, że przez pewien czas wśród kandydatów na studia będą osoby posiadające stare i nowe świadectwa maturalne. Przyjmowanie na studia bez egzaminów wstępnych jest właściwie zgodne z naszymi zasadami rekrutacji, należy jedynie regulamin dostosować do nowej punktacji. Te sprawy leżą w gestii prorektora ds. studenckich i zapewne sobie z nimi świetnie poradzi.

– Organizacja spotkania tej skali wymaga dużego wysiłku ze strony gospodarza oraz pewnych możliwości, głównie lokalowych. Jak Uczelnia uporała się z tym problemem?

– Organizacja konferencji jest dla gospodarza dość kłopotliwa ze względu na prestiżowy charakter takiego wydarze-

nia. Do ośrodka jakim jest uczelnia przyjeżdża na bardzo krótko grupa rektorów i na podstawie tej wizyty wyrabia sobie jakiś pogląd na uczelnię. Nasze możliwości nie są wystarczające do zorganizowania takiej konferencji, mam tego pełną świadomość. Nie dysponujemy ani stosownym zapleczem socjalnym, ani odpowiednią salą obrad, w związku z tym przygotowanie wszystkiego pochłania sporo wysiłku i wielu zabiegów. Miejscem części obrad oraz zamieszkania rektorów, osób im towarzyszących, przedstawicieli KBN i MEN będzie pałac Odrowążów, czyli sanktuarium św. Jacka w Kamieniu Śląskim. Główna sesja obrad odbędzie się w sali senatu, choć jest to na granicy możliwości tego pomieszczenia. Rozważaliśmy możliwość zorganizowania tej sesji w auli przy ul. Katowickiej, w końcu jednak zdecydowaliśmy, że powinna odbyć się właśnie w sali senatu, odpowiednio ją tego celu przystosowując. Zanim nie sfinalizujemy budowy tzw. łącznika, możliwości organizacji podobnych imprez są dość ograniczone i nie sposób temu zaradzić. Po prostu podejmiemy naszych gości tak jak nas na to stać. Nie chcemy ograniczyć pobytu gości tylko do murów naszej Uczelni. Będą mieli okazję do przynajmniej pobieżnego zapoznania się z miastem i regionem. Już pobyt na zamku w Kamieniu Śląskim powinien dostarczyć pozytywnych wrażeń, rektorzy będą mieli także okazję na rzut oka na Brzeg i zamek Piastów Śląskich, gdyż jedna z sesji tam zostanie zrealizowana. W programie nie zabraknie również krótkiego zwiedzania miasta Opola i wizyty na zamku w Mosznej. Chciałbym podzielić się kilkoma refleksjami wynikającymi z wizyt w innych miastach, w których znajdują się wyższe uczelnie. Nasze miasto na tym tle wypada bardzo korzystnie. Oczywiście lepiej byłoby, gdybyśmy dysponowali obszerną salą senatu z przyległymi do niej salkami konferencyjnymi itp. Rzeczywistość jest inna i trudno. Przy okazji niejako wyraźnie widać, że w uczelni brak jest rektoratu jako osobnego zespołu pomieszczeń. Zajmujemy część skrzydła Wydziału Mechanicznego. I być może jakieś rozwiązanie tej sprawy należałoby uwzględnić w planach rozwojowych. W problemach nie jesteśmy jednak odosobnieni i nie mam

pod tym względem, jako rektor żadnych kompleksów. Zaledwie kilka uczelni pozwolić może się dużymi, efektywnymi i funkcjonalnymi salami obrad. Reszta, a właściwie większość boryka się z podobnymi do naszych kłopotami lokalowymi.

– Spotkania te mają pewną tradycję, a już raz nasza Uczelnia, wtedy jeszcze WSI była organizatorem podobnego spotkania. Czy od tego czasu zmieniła się formuła obrad, czy zmianie uległy kompetencje?

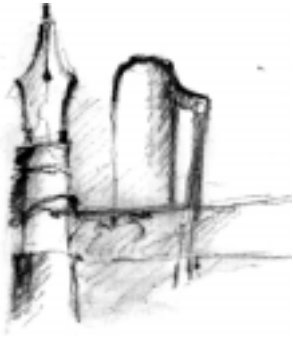
– Istotnie nie po raz pierwszy będziemy gościć rektorów wszystkich uczelni technicznych. Choć od tego czasu zmieniła się nie tyle formuła spotkań, czy obrad, ale i nasza sytuacja. Wówczas zabiegaliśmy o organizację konferencji, gdyż zależało nam na uzyskaniu pozytywnej opinii tego gremium w kwestii naszego przekształcenia z wyższej szkoły inżynierskiej w politechnikę.

To się nam udało, poparcie na jakie liczyliśmy zostało wyartykułowane i cała rzecz skończyła się dla uczelni pomyślnie.

Przyjęło się w środowisku, że większe uczelnie takie jak np. AGH, Uniwersytet Warszawski, czy Politechnika Warszawska przygotowują obrady KRASP-u. Są to spotkania o charakterze roboczym gromadzące ponad 100 uczestników. Z oczywistych więc powodów trzeba mieć do dyspozycji odpowiednie warunki socjalne, lokalowe i wiele innych atutów. Konferencje branżowe, do jakich zalicza się KRPUT odbywają się najczęściej w mniejszych ośrodkach akademickich. Tym razem to my będziemy gospodarzem, taka jest po prostu kolej rzeczy.

Co do kwestii kompetencji, to postrzegam w ostatnich latach znaczny wzrost znaczenia konferencji. Uchwały podejmowane przez KRPUT mają proste przełożenie na uchwały Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a KRASP jest ciałem, które zarówno kształtuje opinie o szkolnictwie wyższym jak i reprezentuje polskie szkolnictwo wyższe poza granicami kraju. W tym sensie wzrosła ranga konferencji, mimo iż wciąż jest to gremium, do którego przynależność jest dobrowolna, czyli niezobowiązująca żadnym przepisem. A może właśnie dlatego.

Ciąg dalszy na stronie 8

Dziesiątemu w kadencji posiedzeniu Senatu Politechniki Opolskiej, które odbyło się 13 grudnia 2000 r. przewodniczył rektor prof. **Piotr Wach**. Rozpoczynając obrady przedstawił i omówił porządek posiedzenia, do którego nie wniesiono zastrzeżeń:

- 1) Informacja dotycząca wykonania planu wydawniczego za rok 2000 oraz uchwalenie planu wydawniczego na 2001 r.
- 2) Sprawy dydaktyczne:
 - zmiany w planach studiów WEiA, WM.
- 3) Komunikaty, zapytania i wolne wnioski.

Na wstępie rektor wręczył mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Opolskiej dr. hab. inż. **Januszowi Pająkowi** z IMFiCh oraz powiadomił Senat o tym, że Departament Edukacji Urzędu Marszałkowskiego przyznał nagrodę zespołową Marszałka Województwa Opolskiego w dziedzinie upowszechniania i rozwoju edukacji na Śląsku Opolskim prof. **Ryszardowi Rojkowi**, dr. inż. **Karolowi Grandkowi** i dr. **Franciszkowi Gajdzie** za wdrożenie kształcenia w języku niemieckim. Wyróżnionym rektor złożył gratulacje.

Ponadto rektor pogratulował prof. **Leonowi Troniewskiemu** otrzymania odznaczenia państwowego - Krzyża Oficerskiego.

Realizując przyjęty porządek obrad kierownik Działu Wydawnictw i Promocji – **Krystyna Duda** poinformowała o realizacji planu wydawniczego za 2000 r. oraz przedstawiła projekt planu wydawniczego na 2001 r., który w formie uchwały – w drodze głosowania – przyjęty został do realizacji.

W zakresie spraw dydaktycznych: prorektor ds. studenckich - prof. **Grzegorz Gasiak** powiadomił Senat, że w związku z brakiem opinii Senackiej Komisji ds. Dydaktycznych i Studenckich propozycja uchwalenia na kierunku *budownictwo* nowych planów studiów - na studiach zaocznych inżynierskich dla specjalności *konstrukcje budowlane i inżynierskie* oraz na studiach dziennych magisterskich, profil dyplomowania *inżynieria drogowa* – zostaje przełożona na styczniowe posiedzenie Senatu.

Następnie dziekan Wydziału Elektrotechniki i Automatyki prof. Ryszard Rojek przedstawił Senatowi propozycje zmian w planach studiów: dla kierunku *informatyka*, studia dzienne magisterskie: przedmiot *elektronika i układy logiczne*,

- a) sem. 4 – zamiana 2W i 2 L na 2W i 2P,
- b) sem. 5 – zamiana 2 W^E i 2 P na 2 W^E i 2L.

Zmiana nazwy przedmiotu: *metody numeryczne i statystyka matematyczna* w sem. 3, w wymiarze 2W i 2 L oraz w sem. 4 w wymiarze 2 W^E i 2 Ć na: *metody numeryczne*, sem. 3 w wymiarze 2W, 1 Ć, 1L, *statystyka matematyczna*, sem. 4 w wymiarze 2W^E i 1Ć.

Dla kierunku *informatyka*, studia dzienne inżynierskie: przedmiot wybieralny – wprowadzić nazwę przedmiotu *inżynieria oprogramowania* w sem. 6 w wymiarze 2W i 1S.

Dla kierunku *informatyka*, studia zaoczne inżynierskie: zmiana w sem. 5 wymiaru godzin przedmiotu: *programowa-*

Z prac Senatu

nie systemowe z 16 W^E i 16 L na 16 L^E, zmiana w sem 4. w wymiarze godzin przedmiotu: *technika mikroprocesorowa* z 16 L na 8L i 8P.

Dla kierunku *elektrotechnika* (od 1.10.2000 r.): studia dzienne magisterskie, dla wszystkich specjalności w sem. 5: zmiana nazwy przedmiotu: *ergonomia i prawo autorskie* w wymiarze 2W na nazwę: *ergonomia* w wymiarze 1W:

- wprowadzenie przedmiotu: *ochrona własności intelektualnej* w wymiarze 1W, - studia dzienne inżynierskie, dla wszystkich specjalności w sem. 7:
- zmiana nazwy przedmiotu: *ochrona patentowa i prawo autorskie* w wymiarze 1W na *ochrona własności intelektualnej* w wymiarze 1W, - studia dzienne inżynierskie, specjalność: automatyzacja procesów przemysłowych sem. 6, przedmiot: *układy i systemy programowalne automatyki* - zmiana 1P na 1L.

Dziekan WM, prof. **Stanisław Król** przedstawił Senatowi propozycje zmian w planach studiów: na kierunku *mechanika i budowa maszyn* - w planach studiów dziennych i zaocznych inżynierskich zmianę nazwy specjalności *konstrukcja i budowa maszyn* na *komputerowe wspomaganie projektowania i badania maszyn*, od roku akademickiego 2001/2002, które obecni - w drodze głosowania - przyjęli w formie uchwały Senatu PO.

A ponadto rektor powiadomił Senat, że został podpisany List intencyjny pomiędzy naszą Uczelnią a Uniwersytem Paryskim - Universite PARIS 13 Nord, IUT De SAINT-DENIS.

Możliwości i perspektywy współpracy pomiędzy PO a Uniwersytem Paryskim przedstawił Senatowi inicjator tego przedsięwzięcia - prof. **Adam Roznoch**.

Rektor nawiązując do postulatu prof. Leona Troniewskiego dotyczącego konieczności przeprowadzenia dyskusji i określenia misji Politechniki Opolskiej zaproponował zorganizowanie otwartego posiedzenia Senatu w dniu 10 stycznia 2001 r., co zostało przyjęte z zadowoleniem przez obecnych.

Prof. P. Wach podsumowując dyskusję zaproponował członkom Senatu udział w otwartym posiedzeniu Senatu PO w dniu 10 stycznia 2001 r., a następnie w planowym posiedzeniu Senatu w dniu 24 stycznia 2001 r., dyskusję nad przyszłością, strategią i misją Politechniki Opolskiej.

Do propozycji rektora nie wniesiono zastrzeżeń.

Na tym wyczerpano program posiedzenia Senatu PO w dniu 13 grudnia 2000 r.

Mgr Urszula Mazur, sekretarz rektora

Ostatnie w tym roku kalendarzowym posiedzenie Senatu Politechniki Opolskiej skończyło się tradycyjnym spotkaniem świątecznym, w którym poza senatorami uczestniczyła szeroka reprezentacja pracowników Uczelni. Rektor przekazał wszystkim serdeczne życzenia, a potem świątecznym obyczajem obecni życzyli sobie wszystkiego dobrego. Atrakcją wyróżniającą tegoroczne spotkanie był krótki koncert kolęd w wykonaniu chóru Politechniki Opolskiej. W nastrój świąteczny wprowadził wszystkich Piotr Baron, chórmistrz prowadzący od kilku miesięcy zespół uczelnianych śpiewaków.

Spotkanie świąteczne - podobnie jak w latach poprzednich - zorganizował także Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii. Gościem wydziału był kapelan sportu opolskiego ks. dr Zygmunt Lubieniecki

Z KALENDARZA REKTORÓW

■ 13 XII przewodniczył posiedzeniu Senatu PO. Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego 2001 Roku zaprosił członków Senatu, kierowników administracji i dziekanatów oraz innych pracowników Uczelni na spotkanie okolicznościowe.

■ 19 grudnia rektor wziął udział w kolejnym posiedzeniu Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, które odbyło się, tym razem w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym we Wrocławiu.

Urszula Mazur, Ewa Przystajko

■ 22 listopada 2000 r. rektor, prof. **Piotr Wach** gościł delegację I Korpusu Europejskiego NATO: ppł. **D. Verschuure** i mjr. **G. Bosa** (siły zbrojne Holandii) oraz ppłk. **W. Puke** (siły zbrojne Niemiec), a także przedstawicieli 10 Brygady Logistycznej w Opolu: płk. **L. Ceglarskiego**, ppłk. **K. Trele**, mjr. **Adama Słodczyka** i ppor. **D. Żywiczką-Lipską**. Rektor zapoznał gości z historią Uczelni, jej strukturą oraz przedstawił główne kierunki badań naukowych, a także udział w programach europejskich i zakres kontaktów granicznych.

■ W dniach od 25 do 30 XI wspólnie z dziekanem i prodziekanem ds. organizacyjnych Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji: **Agatą Zagórowską** i **Krzysztofem Malikiem** przebywał z wizytą w Uniwersytecie Paryskim (IUT Saint Denis, Universite Paris Nord 13). Celem wyjazdu było poznanie i omówienie warunków współpracy w zakresie kształcenia studentów.

■ 1 grudnia 2000 r. rektor dokonał otwarcia plenarnego zebrania Komitetu Inżynierii Łądowej i Wodnej PAN, które odbyło się w Auli im. O. Matei Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej.

■ 4 XII wziął udział w spotkaniu poświęconym zagadnieniom 5. Programu Ramowego Badań, Postępu Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej nt. *Miasto jutra i dziedzictwo kulturowe*.

■ 6 grudnia rektor podpisał akt honorowego przystąpienia do Łoży Wspierającej Bractwo Miecza w Opolu.

■ W dniach 6-7 grudnia 2000 roku w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie odbyła się narada prorektorów ds. kształcenia polskich uczelni technicznych.

W naradzie uczestniczył prof. **Grzegorz Gasiak** – prorektor ds. studenckich. Ważniejsze tematy konferencji:

- Studia doktoranckie (efektywność studiów, stypendia, samorząd doktorantów, ubezpieczenia).
- Dyskusja nt. zasad określania kosztów studiów zaocznych.
- Program promocji zdrowia psychicznego w środowisku akademickim.
- Nowa matura 2002.
- Matura 2002 w regionie krakowskim.

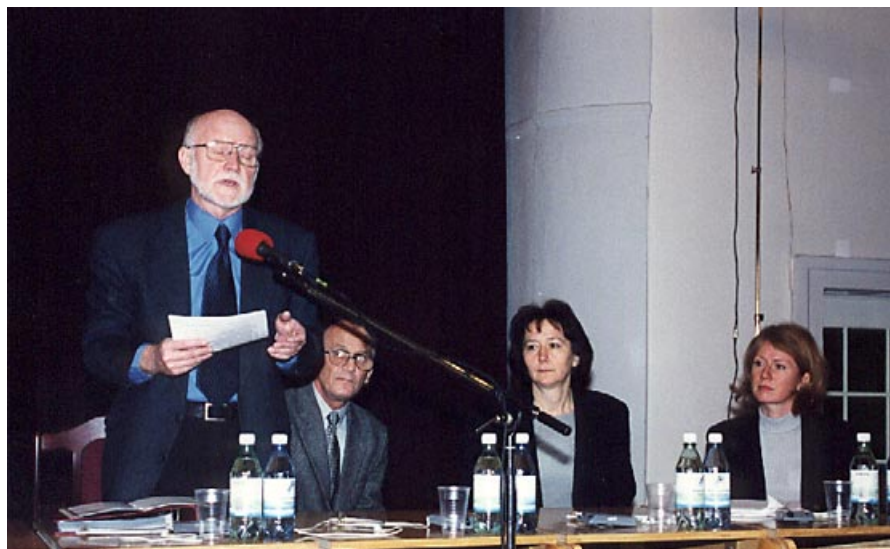
• Nowa matura – rekrutacja na studia od roku 2002.

■ W tym samym dniu, na zaproszenie dyrekcji Banku PEKAO S.A. uczestniczył w uroczystym spotkaniu wigilijno-noworocznym.

JM Rektor w rozmowie z dr Margit Haas, koordynatorem programu tematycznego – zakres zagadnień obejmujących środowisko naturalne i zrównoważony rozwój, reprezentującą Biuro ds. Badań i Współpracy Technicznej – BIT w Wiedniu. Na drugim planie: dr Maria Antosiewicz – koordynator PT4 – Środowisko – Krajowy Punkt Kontaktowy, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN Warszawa

Spotkanie odbyło się pod patronatem rektora, Piotra Wacha, otwarcie seminarium

NAUKOWE STYPENDIA NATO

Po przyjęciu naszego kraju do NATO, uzyskaliśmy możliwość uczestniczenia w Naukowym Programie Stypendialnym NATO. Program ten umożliwia naukowcom z krajów członkowskich sojuszu prowadzenie badań naukowych lub kontynuowanie nauki w innych krajach członkowskich lub partnerskich NATO. Ponadto pracownicy naukowcy krajów partnerskich mają możliwość prowadzenia badań i pogłębiania nauki w krajach członkowskich m.in. również w Polsce.

Kryteria selekcji i warunki uzyskania stypendium są różne w różnych krajach, jednak wszystkie wnioski oceniane są pod względem naukowo - merytorycznym przez komisje złożone z uznanych naukowców, ekspertów w danych dziedzinach.

Stypendiści na ogół sami wybierają przedmiot badań lub studiów. Natomiast wysokość stypendium zwykle w zupełności wystarcza na opłacenie kosztów podróży i utrzymania.

W Programie Stypendialnym NATO udzielane są trzy rodzaje stypendiów:

- Stypendia Podstawowe (Basic Fellowships)
- Stypendia Zaawansowane (Advanced Fellowships)
- Stypendia Wyższe (Senior Fellowships).

Stypendia Podstawowe przeznaczone są dla osób posiadających pierwszy stopień uniwersytecki, które chcą pogłębić wiedzę naukową lub uzupełnić wykształcenie techniczne poprzez studia umożliwiające zdobycie wyższego stopnia naukowego w jednym z krajów członkowskich lub partnerskich NATO.

Stypendia Zaawansowane są dla osób posiadających stopień doktora (lub równoważny) i takie doświadczenie naukowe, które umożliwia prowadzenie samodzielnych badań w kraju członkowskim lub partnerskim NATO.

Stypendia Wyższe przeznaczone są z kolei dla naukowców w celu prowadzenia wykładów lub badań naukowych w instytutach naukowych w jednym z krajów członkowskich lub partnerskich.

Czas trwania danego stypendium zależy od jego rodzaju i kraju, który je oferuje. Stypendium Podstawowe z reguły trwa rok (choć w szczególnych wypadkach można je odnowić). Natomiast czas trwania Zaawansowanego waha się w granicach od trzech do dwunastu miesięcy, a Wyższego wynosi trzy miesiące.

W latach 2001–2002 kandydaci z nowo przyjętych do NATO krajów czyli Polski, Czech i Węgier mogą składać wnioski o stypendia na dwa sposoby:

- do administratora we własnym kraju,
- przez kontakt z pracownikiem naukowym z innego kraju członkowskiego, który umożliwi prowadzenie badań.

Obecnie w Polsce można ubiegać się jedynie o Stypendia Zaawansowane (Advanced Fellowships), składając wniosek na konkurs do Krajowej Administracji Programu Stypendialnego NATO. Każdego roku przeprowadzane są dwa konkursy o stypendia, zamykane 15 kwietnia i 15 października. Zaznaczyć jeszcze należy, iż o Stypendia Advanced Fellowships mogą ubiegać się kandydaci, którzy uzyskali stopień doktora nie wcześniej niż w ciągu ostatnich pięciu lat od daty złożenia wniosku i nie przekroczyli 40 roku życia.

O pozostałe dwa rodzaje stypendiów można starać się poprzez administratora kraju oferującego dane stypendium lub przez kontakt z pracownikiem naukowym tego kraju, który umożliwi prowadzenie badań.

W II konkursie w 2000 r. o naukowe stypendia NATO przyznane zostały 22 stypendia dla Polaków oraz 8 dla kandydatów z krajów partnerskich na stypendia w Polsce. Wysokość stypendiów dla osób z Polski wynosi 1850 EURO miesięcznie plus zwrot kosztów dojazdu, tak więc jest o co walczyć.

Na uwagę zasługuje fakt, iż jedno ze stypendiów otrzymał pracownik naszej uczelni dr inż. **Tadeusz Łagoda** z Katedry Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn Wydziału Mechanicznego. Na 6-miesięczne stypendium pojeździe do Niemiec. Gratulujemy i życzymy sukcesów.

Więcej informacji na temat stypendiów NATO znaleźć można na stronach internetowych <http://www.opi.org.pl>.

Joanna Widera

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

Ciąg dalszy ze strony 4

– Na co liczy Politechnika Opolska podejmując się organizacji konferencji?

– Liczymy przede wszystkim na to, że całość uda się i uczestnicy wyjeżdżając z Opola zabiorą jak najlepsze wrażenia dotyczące zarówno Uczelni jak i miasta. Konferencje – jak wspomniałem – odbywają się cyklicznie, choć nie według ściśle kreślonego grafiku, z którego wynikałaby kolejność uczelni organizujących obrady. Z odpowiednim wyprzedzeniem należy zgłosić gotowość przyjęcia rektorów i co parę lat po prostu wypada wziąć na siebie trud przygotowania imprezy. Nie robimy tego po raz pierwszy, mamy już pewne, doświadczenia. Tym razem przyjmując rektorów mamy nieco inną pozycję. Wiem, że część rektorów, wśród nich rektor AGH, prof. Tadeusiewicz chciałyby odwiedzić te ośrodki, te uczelnie, które z taką determinacją zabiegały o zmianę swojego statusu. Dla nas będzie to okazja do syntetycznej prezentacji Uczelni, jej potencjału, możliwości także organizacyjnych. Prezentacja politechniki odbędzie na tle regionu, który – jak sądzę – w kraju jest niewystarczająco znany i doceniany. W publikowanych danych statystycznych Opolszczyzna nie wypada zbyt dobrze, a cyfry nie oddają całości obrazu. Wizyta rektorów z całego kraju, z różnych regionów daje doskonałą możliwość do pokazania naszych niewątpliwych zalet, których w liczbach nie da się wyrazić. To są te profity, na które liczyć może gospodarz konferencji o takim zasięgu i takiej randze. Promocja uczelni, miasta, regionu, czy to mało?

– Dziękuję za rozmowę.

KRPUT – informacje ogólne

Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (KRPUT) działa od 1989 roku. Konferencja pierwotnie działała pod nazwą Autonomiczna Konferencja Rektorów Wyższych Szkół Technicznych, a od 1996 roku – pod aktualnie używaną nazwą. Przewodniczącymi KRPUT byli kolejno:

Prof. dr hab. inż. **Edmund Wittbrodt** (rektor Politechniki Gdańskiej)

Prof. dr hab. inż. **Mirosław Handke** (rektor AGH)

Prof. dr hab. inż. **Jerzy Woźnicki** (rektor Politechniki Warszawskiej)

Prof. dr hab. inż. **Ryszard Tadeusiewicz** (rektor AGH).

Konferencja działa jako dobrowolne stowarzyszenie rektorów reprezentujących polskie w pełni akademickie uczelnie techniczne. Za w pełni akademickie uczelnie techniczne uważa się uczelnie posiadające przynajmniej na jednym wydziale uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w zakresie nauk technicznych lub uprawnienia równorzędne.

W chwili obecnej Konferencję tworzy obecnie 21 uczelni technicznych. Są to:

Akademia Górniczo-Hutnicza
Politechnika Białostocka
Politechnika Częstochowska
Politechnika Gdańska
Politechnika Lubelska
Politechnika Łódzka
Politechnika Poznańska
Politechnika Rzeszowska
Politechnika Szczecińska
Politechnika Śląska
Politechnika Świętokrzyska
Politechnika Warszawska
Politechnika Wrocławska
Politechnika Koszalińska
Politechnika Krakowska
Politechnika Opolska
Politechnika Radomska
Politechnika Zielonogórska
Wyższa Szkoła Morska w Gdyni
Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie
Akademia Techniczno-Rolnicza w Bydgoszczy
Wojskowa Akademia Techniczna
Akademia Marynarki Wojennej
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

Wobec występowania kierunków technicznych w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, Wojskowej Akademii Technicznej oraz Akademii Marynarki Wojennej, rektorzy tych uczelni każdorazowo biorą udział w obradach Konferencji, mimo iż uczelnie przez nich reprezentowane aktualnie do KRPUT formalnie nie należą (należały jednak przed reorganizacją).

KRPUT jako jedna z konferencji określonego typu szkół wyższych jest członkiem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), a przewodniczący KRPUT wchodzi w skład prezydium KRASP.

Celem KRPUT jest m.in.:

- Koordynowanie działań i poszukiwanie form efektywnej współpracy stowarzyszonych uczelni technicznych w zakresie prowadzonej przez nie działalności dydaktycznej, naukowo – badawczej i organizacyjnej.
- Występowanie w sprawach dotyczących środowiska uczelni technicznych wobec organów władzy państwowej – wykonawczej (zwłaszcza MEN i KBN) i ustawodawczej (Sejm i Senat RP).
- Wypracowywanie i przedstawianie na życzenie lub z własnej inicjatywy rozmaitych opinii, dezyderatów i rezolucji, kierowanych do organów władzy wszystkich szczebli.
- Reprezentowanie środowiska uczelni technicznych w KRASP.
- Podejmowanie działań prowadzących do stworzenia efektywnego zintegrowanego systemu edukacji narodowej i działanie na rzecz rozwoju szkolnictwa wyższego, w tym zwłaszcza technicznego.
- Inspirowanie, wspieranie i organizacyjne zabezpieczanie inicjatyw uczelni w dziedzinie akredytacji, kontroli i zapewniania odpowiedniej jakości nauczania.
- Prowadzenie dialogu i współpracy z podmiotami reprezentującymi inne składniki systemu edukacji narodowej (w tym zwłaszcza z wyższymi szkołami zawodowymi, ale także ze szkołami średnimi i podstawowymi) w celu zapewnienia całościowej, spójnej i drożnej struktury kształcenia technicznego.

- Zmierzanie do systemu organizacyjnego i finansowego, umożliwiającego swobodną wymianę studentów i pracowników uczelni technicznych pomiędzy poszczególnymi szkołami w Polsce i za granicą.
- Poszukiwanie i wdrażanie nowych metod i form kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem nauczania na odległość – oraz zadań wynikających z konieczności kształcenia ustawicznego.
- Umacnianie istniejących i tworzenie nowych form współpracy naukowej pomiędzy zespołami badawczymi w różnych szkołach technicznych w kraju i za granicą.
- Wykrywanie, definiowanie i wskazywanie najważniejszych celów w zakresie dydaktyki i badań naukowych, wynikających z potrzeb kraju i społeczeństwa oraz nawiązujących do misji wyższych uczelni technicznych.

Jarosław Bułka sekretarz

Nagroda dla elektrowni

Elektrownia *Opole S.A.* w Brzeziu w konkursie *Lider Polskiej Ekologii* otrzymała nagrodę przyznaną przez Ministra Środowiska i tytuł *Lider Polskiej Ekologii 2000* za *System ochrony środowiska w procesie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła*.

W piśmie od prezesa elektrowni Józefa Pękali adresowanym do rektora Piotra Wacha czytamy m.in.

... *Pamiętamy również jak wiele zawdzięczamy ludziom nauki. Ich wiedza i osiągnięcia badawcze, z których mogliśmy korzystać, umożliwiły nam wdrożenie do praktyki najnowszych rozwiązań technicznych i organizacyjnych oraz pozwoliły na wypracowanie efektywnej strategii funkcjonowania w otoczeniu społecznym. Autorytet współpracujących z nami luminarzy nauki polskiej niejednokrotnie wspierał nas w trudnych staraniach o jakość końcowego efektu. Mamy zaszczyt zaliczyć do tego grona także Pana profesora.*

Proszę więc przyjąć serdeczne podziękowania za osobisty wkład w ten zbiorowy sukces, jakim jest przyznanie Elektrowni Opole tytułu *Lider Polskiej Ekologii 2000*. (...)

Z wyrazami szacunku

Józef Szweda, Józef Pékala

REALIZACJA PLANU WYDAWNICZEGO W ROKU 2000

Skrypty

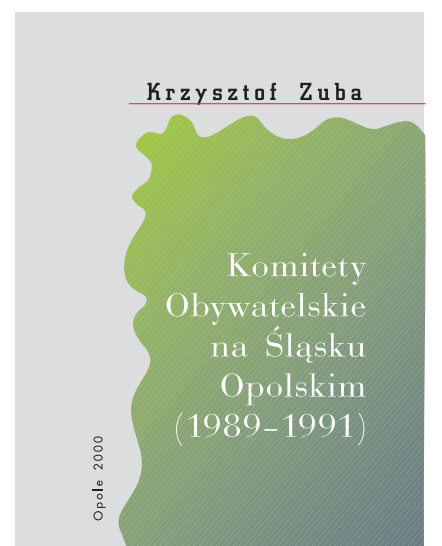
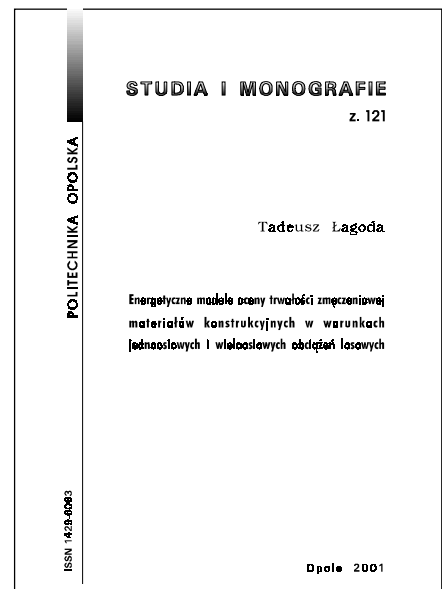
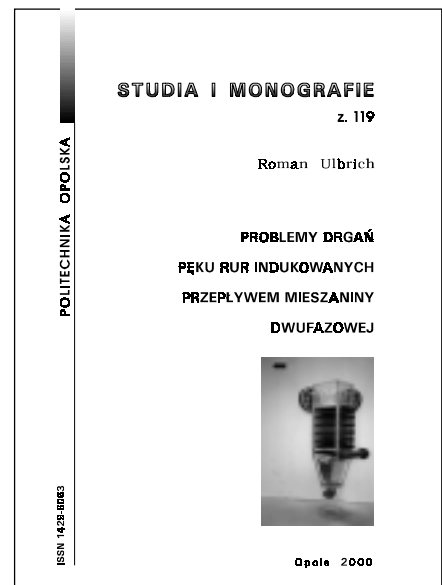
- Laboratorium maszyn elektrycznych* (pod kier. HICKIEWICZA J.), Skrypt 225 cz. I, wyd. II poprawione, s.172,
- ŁUKANISZYN Marian, *Zbiór zadań z maszyn elektrycznych dla studentów studiów zaocznych*, Skrypt 226 wyd. II poprawione, s. 97,
- JASZCZYK Bogusz, ŁUKANISZYN Marian, PRZYTULSKI Andrzej, *Zbiór zadań z teorii pola elektromagnetycznego*, Skrypt 227 wyd. II poprawione, s. 185,
- OLEJNIK Artur, SKOCZYŁAS Dariusz, SZMOLKE Norbert, ULBRICH Roman, ZAMOROWSKA-BIERNACIK Stefania. *Laboratorium termodynamiki i metrologii w inżynierii środowiska. Część I. Termodynamika*, Skrypt 224 s. 164,
- KRÓL Anna, OLEJNIK Artur, SKOCZYŁAS Dariusz, SZMOLKE NORBERT, ULBRICH Roman, Skrypt 228 *Laboratorium termodynamiki i metrologii w inżynierii środowiska cz. II*, s. 124,
- SZCZEGIELNIAK Barbara, SZCZEGIELNIAK Jan, Skrypt 229, *Leki w fizjoterapii*, s.70
- HAPANOWICZ Jerzy, Skrypt 230, *Operacje mechaniczne w inżynierii procesowej*, s. 126,
- HAPANOWICZ Jerzy, Skrypt 231 *Operacje cieplno-dyfuzyjne w inżynierii procesowej*, s. 152,
- MIZERA Jan, DENKIEWICZ Jerzy, BRUDKIEWICZ Urszula, SŁODZIŃSKA Halina, MATUSZEK-CHMUROWSKA Aneta, Skrypt 232, *Ćwiczenia laboratoryjne z materiałów budowlanych i technologii betonu*, wyd. II poprawione s. 279,
- CHMIELEWSKI Tadeusz, GÓRSKI Piotr, KALETA Barbara, *Zbiór zadań z mechaniki budowli – Metoda przemieszczeń i metoda elementów skończonych*, Skrypt 233, s. 244,
- pod red. ROJEK Ryszard, *Zastosowanie sztucznych sieci neuronowych i logiki rozmytej w automatyce – ćwiczenia laboratoryjne z wykorzystaniem programu MATLAB/SIMULINK*, Skrypt 234, s. 134

Druk w 2001 roku

- FILIPCZAK G., HAPANOWICZ J., MODRZEJEWSKA E., PENDYK B., TRONIEWSKI L., WITCZAK S. *Tablice do obliczeń procesowych* wyd. IV poprawione i uzupełnione - w opracowaniu
- ABRAMEK W. *Przykłady obliczeń elementów żelbetowych według normy PN-B-032264:1999 cz. I* Płyty i belki (gotowe do druku w 2001 r.)

Studia i Monografie

- BOCZAR Tomasz, SiM z. 114 *Widma emisji akustycznej generowanej przez wyładowania niezupełne w izolacji olejowej*, s. 153.
- KASZOWSKA Barbara, SiM z. 115, *Planowanie rozwoju elektroenergetycznej sieci przesyłowej w warunkach urynkowania elektroenergetyki*, s. 187.
- ZUBRZYCKI Igor Zbigniew, SiM z. 116, *The Structure of Adipokinetic Peptides- Quantum Mechanics, NMR and Molecular Mechanics Approach*, s. 115.
- OPARA Józef. *Józef Feliks Babiński (1857-1932)*, s. 45.
- KOTOWSKI Włodzimierz. *Gospodarka odpadami oraz rekultywacja hałd kopalnianych*, s. 164.
- GRACZYŃSKA Ewa, SiM z. 118, *Universal algebra via tree operads*, s. 133.
- ULBRICH Roman, SiM z. 119, *Problemy drgań pęku rur indukowanych przepływem mieszaniny dwufazowej*, s. 69.
- ULBRICH Roman, SiM z. 122, *Alternatywne źródła energii*, s. 199.
- STANISŁAWSKI Włodzimierz, *Modelowanie i symulacja komputerowa...* (w opracowaniu)
- JAKUBOWSKA-BIDZIŃSKA Barbara, *Śląsk Opolski w latach 1945-1948. Polityczna strategia budowy bloku demokratycznego* (w druku), s. 249.
- SZEPELAWY Michał, *Przemiany koordynacyjnej sprawności motorycznej populacji dzieci i młodzieży w dekadzie 1985-1995* SiM (w opracowaniu).
- ŁAGODA Tadeusz SiM z.121, *Energetyczne modele oceny trwałości zmęczeniowej materiałów konstrukcyj-*

nych w warunkach jednoosiowych i wieloosiowych, s. 148.

KUBIK Jan, *Przepływy wilgoci w materiałach budowlanych*, s. 206.

Zeszyty Naukowe

VII Forum Energetyków „Pod Szyndzielnią”, GRE 2000, ZN 255, *Elektryka* z.49, s. 475.

IX Konferencja Naukowo-Techniczna „Budowa i eksploatacja maszyn przemysłu spożywczego”, ZN 254, *Mechanika*, z.60, s. 410.

IX Konferencja Naukowo-Techniczna „Budowa i eksploatacja maszyn przemysłu spożywczego ZN 256, *Mechanika*, z.61, s. 354.

ZN 257, *Mechanika*, z. 62, *Prace Katedry Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn*, s 105.

ZN 258, *Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia*, z. 2, s. 108.

ZN – 259 *Matematyka* z. 16, s. 180.

Aktualne problemy rolniczej technologii, budownictwa i bezpieczeństwa pożarowego, ZN – 260 *Budownictwo* z. 44 (konferencja Turawa 2000) s. 472.

ZN – 261 *Elektryka* z. 50.

Obrót własnością intelektualną w gospodarce rynkowej, ZN – 262 *Własność Intelektualna* z. 2 (konferencja) s. 115.

Metody oceny struktury oraz własności materiałów i wyrobów, ZN – 263 *Mechanika* z. 63 XV Międzynarodowe Sympozjum Brno), s. 280.

ZN 264 *Mechanika* z. 65 (w przygotowaniu)

ZN 267 *Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia*, z. 3 (w druku).

Druk w 2001 roku

Problemy rozwoju maszyn roboczych, Sympozjum – Zakopane ZN – 265 *Mechanika* z. 64–s. 485, (konferencja w styczniu 2001 r.)

ZN -*Nauki Społeczne – w recenzji*

W rozbiciu na jednostki organizacyjne

Wydział Budownictwa

ZN – 260 *Budownictwo* z. 44 (konferencja Turawa 2000), obj. 31,4 ark., nakł. 150 egz.

CHMIELEWSKI Tadeusz, GÓRSKI Piotr, KALETA Barbara, Skrypt 233

Zbiór zadań z mechaniki budowli – Metoda przemieszczeń i metoda elementów skończonych, obj. 16,0 ark., nakł. 200 egz.

KUBIK Jan, *Przepływy wilgoci w materiałach budowlanych*, obj. 13,5 ark. (praca finansowana przez KBN), nakł. 300 egz.

MIZERA Jan, DENKIEWICZ Jerzy, BRUDKIEWICZ Urszula, SŁODZIŃSKA Halina, MATUSZEK-CHMUROWSKA Aneta, Skrypt 232, *Ćwiczenia laboratoryjne z materiałów budowlanych i technologii betonu*, wyd. II poprawione, obj. 18,6 ark., nakł. 350 egz.

ABRAMEK W. *Przykłady obliczeń elementów żelbetowych według normy PN-B-032264:1999 cz. I Płyty i belki* (druk w 2001 r.).

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

Laboratorium maszyn elektrycznych (pod kier. HICKIEWICZA J.), Skrypt 225 cz. I, wyd. II poprawione, obj. 11,4 ark., nakł. 500 egz.

ŁUKANISZYN Marian, *Zbiór zadań z maszyn elektrycznych dla studentów studiów zaocznych*, Skrypt 226 wyd. II poprawione, obj. 6,7 ark., nakł. 350 egz.

JASZCZYK Bogusz, ŁUKANISZYN Marian, PRZYTULSKI Andrzej, *Zbiór zadań z teorii pola elektromagnetycznego*, Skrypt 227 wyd. II poprawione, obj. 12,3 ark., nakł. 350 egz.

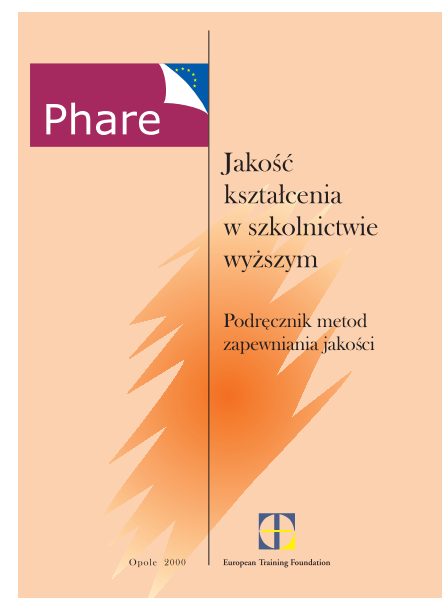
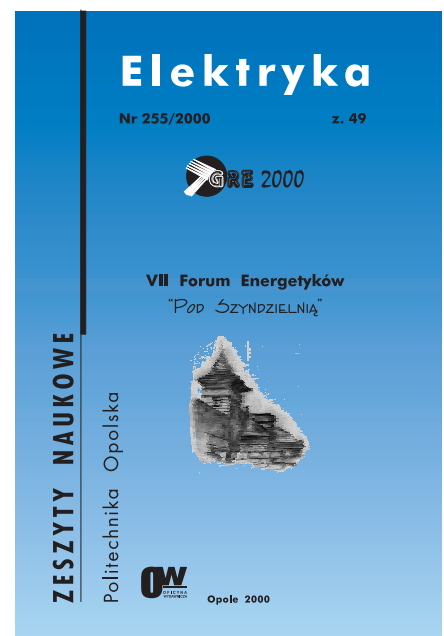
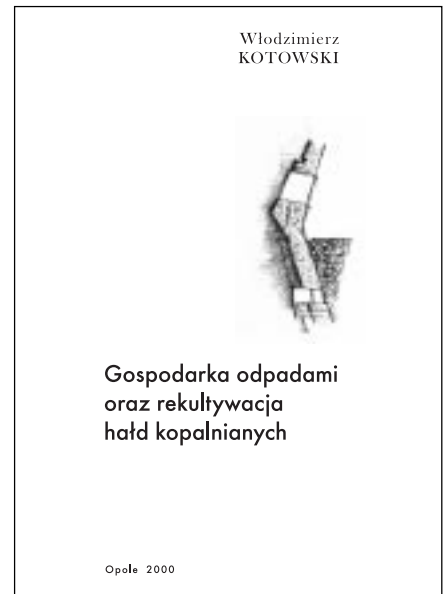
BOCZAR Tomasz, *Widma emisji akustycznej generowanej przez wyładowania niezupełne w izolacji olejowej*, monografia, obj. 10,2 ark., nakł. 200 egz.

KASZOWSKA Barbara, *Planowanie rozwoju elektroenergetycznej sieci przesyłowej w warunkach urynkwienia elektroenergetyki*, monografia, obj. 13,3 ark., nakł. 200 egz.

VII Forum Energetyków „Pod Szyndzielnią”, GRE 2000, ZN 255, *Elektryka* z. 49, obj. 32,6 ark., nakł. 400 egz. pod red. ROJEK Ryszard, *Zastosowanie sztucznych sieci neuronowych*, Skrypt, obj. 8,9 ark., nakł. 350 egz.

STANISŁAWSKI Włodzimierz, *Modelowanie i symulacje komputerowe*, monografia, obj. 15,3 ark., nakł. 200 egz.

ZN 261 *Elektryka* z. 50, nakł. 150 egz.

Wydział Mechaniczny

OLEJNIK Artur, SKOCZYLAS Dariusz, SZMOLKE Norbert, ULBRICH Roman, ZAMOROWSKA-BIERNACIK Stefania. *Laboratorium termodynamiki i metrologii w inżynierii środowiska. Część I. Termodynamika* Skrypt 224, obj. 8,2 ark., nakł. 350 egz.

HAPANOWICZ Jerzy, Skrypt 230, *Operacje mechaniczne w inżynierii procesowej*, obj. 8,4 ark., nakł. 385 egz.

HAPANOWICZ Jerzy, Skrypt 231 *Operacje cieplno-dyfuzyjne w inżynierii procesowej*, obj. 10,1 ark., nakł. 385 egz.

KOTOWSKI Włodzimierz, *Gospodarka odpadami oraz rekultywacja hałd kopalnianych*, obj. 10,6 ark., nakł. 250 egz.

KRÓL Anna, OLEJNIK Artur, SKOCZYLAS Dariusz, SZMOLKE Norbert, ULBRICH Roman, Skrypt 228 *Laboratorium termodynamiki i metrologii w inżynierii środowiska cz. II*, obj. 11,0 ark., nakł. 350 egz.

ULBRICH Roman, SiM z. 119, *Problemy drgań pęku rur indukowanych przepływem mieszaniny dwufazowej*, obj. 5,0 ark., nakł. 300 egz.

ULBRICH Roman, SiM z. 122, „Alternatywne źródła energii”, obj. 12,6 ark., nakł. 300 egz.

IX Konferencja Naukowo-Techniczna „Budowa i eksploatacja maszyn przemysłu spożywczego”, ZN 254, *Mechanika*, z. 60, obj. 25,5 ark., nakł. 150 egz.

ZN 256 *Mechanika* z. 61., obj. 23 ark., nakł. 150 egz.

ZN 257, *Mechanika*, z. 62, *Prace Katedry Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn*, obj. 7,0 ark., nakł. 150 egz.

Metody oceny struktury oraz własności materiałów i wyrobów, ZN – 263 *Mechanika* z. 63 XV Międzynarodowe Sympozjum Brno), obj. 18 ark., nakł. 150 egz.

ZN 264 *Mechanika* z. 65, *Prace Katedry Inżynierii Procesowej - w przygotowaniu*.

FILIPCZAK G., HAPANOWICZ J., MODRZEJEWSKA E., PENDYK B., TRONIEWSKI L., WITCZAK S. *Tablice do obliczeń procesowych* wyd. IV poprawione i uzupełnione w opracowaniu (skrypt).

ŁAGODA Tadeusz, *Energetyczne modele oceny trwałości zmęczeniowej materiałów konstrukcyjnych w warunkach jednoosiowych i wieloosiowych* (monografia), obj. 9,8 ark., nakł. 150 egz.

Problemy rozwoju maszyn roboczych, Sympozjum – Zakopane ZN 265 *Mechanika* z. 64– (druk w 2001 r.), obj. 32,3 ark., nakł. 210 egz.

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii

ZUBRZYCKI Igor Zbigniew. *The Structure of Adipokinetic Peptides-Quantum Mechanics, NMR and Molecular Mechanics Approach* monografia., obj. 8,0 ark., nakł. 150 egz.

SZCZEGIELNIAK Barbara, SZCZEGIELNIAK Jan, Skrypt 229, *Leki w fizjoterapii*, nakł. 500 egz.

OPARA Józef. *Józef Feliks Babiński (1857-1932)*, obj. 3,0 ark., nakł. 300 egz.

ZN 258, *Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia*, z. 2, obj. 7,5 ark., nakł. 150 egz.

SZEPELAWY Michał, *Przemiany koordynacyjnej sprawności motorycznej populacji dzieci i młodzieży w dekadzie 1985–1995* SiM.

ZN 267 *Wychowanie Fizyczne i Fizjoterapia*, z. 3, nakł. 150 egz.

Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji

JAKUBOWSKA-BIDZIŃSKA Barbara, Śląsk Opolski w latach 1945–1948. *Polityczna strategia bloku demokratycznego*, obj. 28 ark., nakł. 200 egz.

ZN Nauki Społeczne do recenzji.

Instytut Matematyki Fizyki i Chemii

ZN – 259 *Matematyka* z. 16, obj. 11,2 ark., nakł. 150 egz.

GRACZYŃSKA Ewa, SiM z. 118 *Universal algebra via tree operads*, obj. 8,8 ark., nakł. 300 egz.

Seria – Własność Intelektualna

ZN 262 *Własność Intelektualna* z. 2 konferencja, obj. 7,6 ark., nakł. 300 egz.

Inne

Informator dla kandydatów na studia 2000/2001, obj. 2,0 ark., nakł. 5000 egz.

Skład osobowy, Politechnika Opolska, obj. 5,4 ark., nakł. 200 egz.

Jakość kształcenia w szkolnictwie wyższym. Podręcznik metod zapewniania jakości. (tłum. Szymon Wach), obj. 6,8 ark., nakł. 200 egz.

Raport z badań naukowych wykonanych w ramach prac własnych i statutowych w roku 1999, obj. 6,8 ark., nakł. 200 egz.

LATAWIEC Krzysztof, *Automatyka – stan obecny i perspektywy rozwoju.* Wykład inauguracyjny, obj. 1,0 ark., nakł. 300 egz.

Regulamin studiów w Politechnice Opolskiej, obj. 1 ark., nakł. 500 egz.

Katalog wydawnictw Politechniki Opolskiej 2000, obj. 1 ark., nakł. 300 egz.

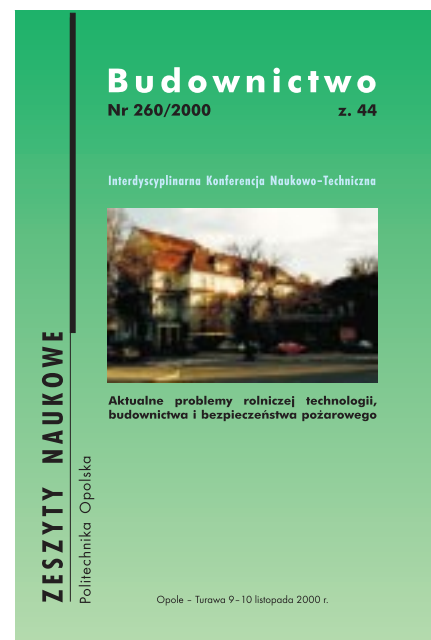
Politechnika Opolska informator dla przemysłu, obj. 1,5 ark., nakł. 5000 egz.

ERASMUS informator, obj. 0,8 ark., nakł. 200 egz.

ZUBA Krzysztof, Komitety Obywatelskie na Śląsku Opolskim (1989–1991), obj. 13,8 ark., nakł. 300 egz.

Ponadto w Dziale Wydawnictw i Promocji wydawany jest biuletyn informacyjny *Wiadomości Uczelniane* (miesięcznik), a także różnego rodzaju druki użytkowe jak np.: druki przyjęć na studia, rewersy biblioteczne, karty mieszkańca, zaproszenia, teczki firmowe, informator-składanka (w pięciu językach), zakładki, kartki świąteczne itp.

Oprac. K. Duda

Spotkanie w Głuchołazach

11 grudnia 2000 roku odbyło się w Szpitalu Specjalistycznym MSWiA w Głuchołazach spotkanie dotyczące współpracy naukowo – dydaktycznej pomiędzy Wydziałem Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej a Fakultą Telesnej Kultury Uniwersytetu w Ołomuńcu. W spotkaniu uczestniczył prorektor ds. nauki PO prof. **Jerzy Skubis**.

Gospodarzem spotkania był dr n. med. **Mieczysław Walkiewicz** dyrektor Szpitala Specjalistycznego MSWiA w Głuchołazach, szpitala ściśle współpracującego z Wydziałem Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii PO.

Stronę czeską reprezentowali przedstawiciele Fakultety Telesnej prof. **Fran-tisěk Vaverka** dziekan, prof. **Oldich Ostadal**, doc. **Jaroslav Opavsky** oraz przedstawiciele Szpitala Klinicznego Wydziału Medycznego Uniwersytetu w Ołomuńcu. W spotkaniu uczestniczyli dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii PO dr **Józef Wojnar**, wszyscy prorektorzy Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii oraz kadra kierownicza Szpitala Specjalistycznego MSWiA z zastępcą dyrektora ds. ekonomicznych mgr. **Wilhelmem Zielonką**, zastępcą dyrektora ds. lecznictwa lek. med. **Wandą Zalewską** oraz wszystkimi ordynatorami.

Na spotkaniu omawiano możliwości ściślejszej współpracy PO i Uniwersytetu w Ołomuńcu, opartej na wymianie pracowników naukowych, wspólnych badaniach naukowych dotyczących szeroko pojętej rehabilitacji, możliwości wspólnych publikacji.

Ustalono możliwość wymiany studentów fizjoterapii oraz stażu naukowych absolwentów fizjoterapii, które odbywałyby się w klinikach Wydziału Medycznego w Ołomuńcu oraz w Szpitalu Specjalistycznym MSWiA w Głuchołazach.

Ustalono także termin zorganizowania wspólnej konferencji naukowej w Głuchołazach, która umożliwiłaby zaangażowanie ściślejszej regionalnej współpracy polsko-czeskiej.

Anna Boczar, kierownik DKiSS

J. Szczegielniak

Odpowiadając na liczne pytania pracowników kierowane do Działu Kadr i Spraw Socjalnych dotyczące sposobu wykorzystania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych postanowiliśmy szerzej naświetlić zagadnienie publikując w kolejnych numerach WU obowiązujące akty prawne jak i szczegółowe informacje dotyczące przeznaczenia środków zgromadzonych na zakładowym funduszu. Zaczynamy nasz cykl od podania ujednoczonego tekstu ustaw regulujących działalność socjalną w PO.

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (DzU 1996, nr 70, poz. 335, nr 118, poz. 561, nr 139, poz. 647 i nr 147, poz. 686, z 1997r. nr 82, poz. 518 i nr 121, poz. 770 oraz z 1998 r. nr 75, poz. 486 i nr 113 poz. 717)

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.1. Ustawa określa zasady tworzenia przez pracodawców zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych.

Rozdział 2 Tworzenie Funduszu

Art. 3.1 Fundusz tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej dwudziestu pracowników w przeliczeniu na pełne etaty.

Art. 7.1. Środki Funduszu zwiększa się o:

- wpływy z opłat pobieranych od osób i jednostek organizacyjnych - korzystających z działalności socjalnej, o której mowa w art.2 pkt 1,
- darowizny oraz zapisy osób fizycznych i prawnych,
- odsetki od środków Funduszu,
- wpływy z oprocentowania pożyczek udzielonych na cele mieszkaniowe,
- inne środki określone w odrębnych przepisach

Art. 8.1. Przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

2. Zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowych z Funduszu ustala, z uwzględnieniem ust. 1, pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładowymi organizacjami związkowymi. Jeżeli w sprawie regulaminu organizacje związkowe nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, regulamin wprowadza pracodawca. Pracodawca, którego pracownicy nie są zrzeszeni w związku zawodowym, regulamin uzgadnia odpowiednio z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów.

3. Związkom zawodowym przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem o zwrot Funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy lub o przekazanie należnych środków na Fundusz.

Art. 10. Środkami Funduszu administruje pracodawca.

Art. 11. Środki Funduszu nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny.

Art. 12a.1 *Kto będąc pracodawcą lub będąc odpowiedzialnym, w imieniu pracodawcy, za wykonywanie przepisów ustawy, nie wykonuje przepisów ustawy albo podejmuje działania niezgodne z przepisami ustawy, podlega karze grzywny.*

Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (DzU, nr 65, poz. 385; zmiany: DzU 1992 r. nr 54, poz. 254, nr 63, poz. 314; z 1994 r. nr 1, poz. 3, nr 43, poz. 163, nr 105, poz. 509, nr 121, poz. 591; z 1996 r. nr 5, poz. 34, Nr 24, poz. 110; z 1997 r. nr 96, poz. 590, nr 104, poz. 661, nr 121, poz. 770; z 1998 r. nr 50, poz. 310)

Rozdział 6 Przepisy wspólne dla pracowników uczelni

Art. 122.1. Dla pracowników uczelni tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe.

2. Dla byłych pracowników uczelni będących emerytami lub rencistami tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur i rent

Wydział Budownictwa

3 października 2000 r. w Bratysławie odbyło się III słowacko-polskie sympozjum pt. *Mechanika nieliniowa*, zorganizowane przez Katedrę Mechaniki Budowli Słowackiego Uniwersytetu Technicznego i Komisję Inżynierii Budowlanej przy o/PAN w Katowicach. Przewodniczącym Komitetu Naukowego sympozjum był prof. **Jan Kubik** z Opola, zaś organizacyjnego prof. **Józef Sumec** z STU Bratysława. Referaty konferencji były dedykowane prof. **J. Kaiserowi** – długoletniemu kierownikowi Katedry Mechaniki Budowli Politechniki w Bratysławie, który obchodził 70-lecie urodzin. Otwarcie sympozjum, chociaż kameralne, miało podniosły charakter, a to za sprawą Orkiestry Kameralnej STU, która utworami Bacha, Mozarta i Schuberta uświetniła uroczystość. Generalny referat: „*Formułowanie nieliniowych równań konstytutywnych żelbetu z rysami wraz z obliczaniem naprężeń wewnętrznych wywołanych deformacjami początkowymi za pomocą zmodyfikowanego, przestrzennego wariantu MES*” wygłosił prof. inż. **Jaroslav Kaiser**, DrSc, obchodzący 70-lecie urodzin.

W sympozjum licznie uczestniczyli pracownicy Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej – profesorowie **Stefania Grzeszczyk**, **Jan Kubik**, **Jerzy Wyrwał**, doktorowie **Volodymyr Boychuk**, **Wiesław Grzeszczyk**, **Oleksii Onyshko** oraz mgr **Zbigniew Perkowski**, którzy wygłosili następujące referaty:

S. Grzeszczyk: *Composite materials of low permeability prepared on the basis of fly ash.*

J. Kubik: *Static of the nonlinear bar systems.*

J. Wyrwał: *Adomian's approach to coupled non-linear differential equations.*

J. Kubik, Z. Perkowski: *Description of damage evolution in concrete*

A. Haczkiwicz, V. Boychuk, T. Boyczuk: *Thermomechanical behaviour of electroconductive layer structures under the influence of electromagnetic impulse.*

W. Grzeszczyk: *Non-stationary heat transfer in building partitions with regard to radiation.*

O. Onyshko: *Fibre concrete failure model under simultaneous tension and compression.*

W sesji plakatowej został także przedstawiony referat dr **Jadwigi Świrskiej** *Canonical equations of finite element method for body with thermal and diffusional distortions.* Obrady sesji: Zakłady Mechaniki prowadził prof. **Jan Kubik** wspólnie z Prof. Szejnochą z CzTU Praha.

Należy odnotować, że gospodarzom udało się stworzyć na tym spotkaniu wyjątkową atmosferę umożliwiającą nawiązanie kontaktów naukowych między nauczycielami akademickimi z Czech, Słowacji i Polski.

Na sympozjum wygłoszono 60 referatów, w tym 17 referatów z Polski przez pracowników Politechnik Śląskiej, Opolskiej, Rzeszowskiej, Świętokrzyskiej i Częstochowskiej.

Natomiast 4. 10. w Pałacu w Koczovcach nad Vahem w Domu Pracy Twórczej STU Bratysława odbyło się pod przewodnictwem prof. Kubika doroczne posiedzenie Komisji Inżynierii Budowlanej o/PAN w Katowicach, w skład której wchodzi również profesorowie z inżynierii budowlanej z Czech, Niemiec i Słowacji. Na spotkaniu tym dyskutowano nad referatami prof. prof. J. Sumca, J. Kubika i A. Zybury dotyczącymi najnowszych trendów w inżynierii budowlanej. Natomiast w części poświęconej dydak-

tyce porównywano programy nauczania na wydz. Budownictwa w Czechach, Polsce i Słowacji. Duże zainteresowanie wywołało wystąpienie dziekana wydz. budownictwa Prof. Majewskiego z Gliwic. Warto zauważyć, iż w wyniku rotacji organizatorami przyszłorocznego spotkania Komisji będzie nasza Uczelnia.

J. Czabak

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

Wręczenie dyplomów ukończenia studiów

W dniu 18 grudnia 2000 r. odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów ukończenia studiów wyższych absolwentom WEiA. Ze względu na imponującą liczbę absolwentów w roku akademickim 1999/2000 uroczystość odbyła się w auli PO przy ul. Katowickiej. Swoją obecnością imprezę uświetnili JM Rektor prof. **Piotr Wach**, prorektor ds. nauki prof. **Jerzy Skubis**, dziekan Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji dr **Agata Zagórowska** oraz Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii – dr **Józef Wojnar**, dyrektor administracyjny – **Leon Prucnal** oraz liczne grono nauczycieli akademickich uczelni. Na uroczystość przybyli także zaproszeni goście z instytucji współpracujących z wydziałem. Bardzo licznie zgromadzili się świeżo mianowani inżynierowie i magistrowie, w towarzystwie swoich najbliższych.

Gospodarz uroczystości dziekan wydziału prof. **Ryszard Rojek**, po powitaniu zebranych w zwięzły sposób przedstawił historię wydziału, najważniejsze osiągnięcia pracowników i studentów, a także planowane kierunki rozwoju. W swoim wystąpieniu rektor P. Wach pogratulował zebranych absolwentom osiągniętego celu – uzyskania dyplomu studiów wyższych dalszych sukcesów w życiu zawodowym i osobistym.

Następnie odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów. Wydział Elektrotechniki i Automatyki, który w roku 2001 obchodzi 35-lecie swego istnienia ukończyło 3 363 absolwentów, w tym 2246 na studiach dziennych. Kierunki prowadzone na wydziale ukończyła następująca liczba absolwentów:

- elektrotechnika – 2 943,
- informatyka – 326,
- automatyka i robotyka – 94.

Ciąg dalszy na stronie 22

Marian Ciepaj

Przyszłość społeczeństwa obywatelskiego (cz. III)

Może potrzeba krwi i łez, aby świat posuwał się naprzód. Jaką wagę mają nasze osobiste cierpienia i kłęski w wielkiej mechanice gwiazd i słońca? (...). Zdobywamy nasz chleb staczeniem codziennej walki (...). Ziemia jedynie pozostaje nieśmiertelna, macierz, z której łona wychodzimy wszyscy i do której powracamy, ta ziemia, którą kocha się aż do zbrodni, ziemia, która wiecznie odradza się tworząc nowe, nieustanne życie w imię nieznanych jakichś swoich celów.

Emil Zola, „Ziemia”

Mniej wiemy o celu życia ludzkiego i drogach historii niż ptaki o swoich wędrówkach.

Marguerite Yourcenar, „Kamień filozoficzny”

1. Problematyka społeczeństwa obywatelskiego nie jest w polskiej literaturze naukowej i publicystyce wystarczająco obecna. Z tym większą zatem uwagą odnotować trzeba publikację, która tę problematykę podejmuje w sposób kompleksowy, w ujęciu historycznym i to zarówno na tle historii politycznej powszechnej jak też historii Polski. Publikacją tego rodzaju jest Z. Kowalewskiego „Społeczeństwo obywatelskie w doświadczeniu historycznym” (Wyd. Pax. 1991r.). W tej obszernej książce społeczeństwo obywatelskie zdefiniowane jest następująco: „Pojęcie społeczeństwa obywatelskiego jest kwalifikacją moralno-polityczną i cywilizacyjną wspólnot miejskich, regionalnych i narodowych opartych na więziach interesów bytowych, solidarności współmieszkańców, poszanowaniu wspólnych wartości kulturalnych, religijnych, polityczno-państwowych, a przede wszystkim podmiotowości człowieka – obywatela, współtwórcy ładu moralno-politycznego (...)” lub: „Jeśli przez współczesne społeczeństwo obywatelskie rozumieć będziemy historycznie ukształtowaną podmiotową wspólnotę narodową i państwową, opartą przede wszystkim na więziach doświadczeń ładu moralno-politycznego, to jednocześnie istnieje konieczność postrzegania wewnętrznego zróżnicowania tej wspólnoty warunkowanego doświadczeniami i kwalifikacjami, poziomem i rodzajem uczestnictwa w kreacji i recepcji kulturalnej (...), programami działań grup i partii politycznych, (...)”. Społeczeństwo obywatelskie jest traktowane – w myśl tej koncepcji – jako przeciwieństwo społeczeństwa kosmopolitycznego. Zarówno w historycznych społeczeństwach państwowych jak i w społeczeństwach współczesnych istnieją grupy o aspiracjach kosmopolitycznych, uniwersalistycznych, jednakże ich więź ze wspólnotami narodowymi i państwowymi ma wtedy charakter formalno-prawny, a nie ideowo-moralny.

Społeczeństwo obywatelskie, wg Z. Kowalewskiego, charakteryzuje niezmiernie skomplikowany podział pracy, który wytwarza ogrom specjalności zawodowych wymagających odpowiedniego wykształcenia, etosu pracy i odpowiedzialności za ludzi i nowoczesne urządzenia techniczne. Każdy zawód ma swoje tradycje i związek z innymi specjalnościami. Jako uczestnictwo w społecznym podziale pracy pełnienie funkcji zawodowych jest jednocześnie uczestnictwem w dzia-

łalności społeczeństwa obywatelskiego. Może to być uczestnictwo świadome lub bezwiedne, związane bezpośrednio z daną rolą społeczno-zawodową albo przynależnością do organów lub organizacji: samorządowych i związkowych, naukowo technicznych, twórczych itd. Poziom kultury pracy i kultury obywatelskiej w poszczególnych środowiskach zawodowych, zakładach pracy, związkach zawodowych i stowarzyszeniach jest źródłem kunsztu profesjonalnego jak i rzetelności moralno-społecznej.

2. Na kulturę duchową społeczeństwa obywatelskiego składa się cały historycznie ukształtowany system wzorów wartościowania, doznawania, uczestnictwa intelektualnego i emocjonalnego związanego przede wszystkim z tradycją narodową, ale także z tradycją innych narodów i kultur. Tak więc obok najstarszej i najbardziej wpływowej instytucji polskiego życia duchowego – Kościoła rzymskokatolickiego – mamy we współczesnej Polsce także i inne związki wyznaniowe. Co więcej, religijność – która ideologom okresu tzw. realnego socjalizmu wydawała się rudymenem przeszłości – nie tylko zawsze była i jest obecnie trwałym i istotnym fragmentem kultury obywatelskiej, ale wraz z zapoczątkowaniem transformacji nabrała nowego dynamizmu i coraz skuteczniej – sądząc po jej zewnętrznych formach – zdaje się oddziaływać na etos obywatelski i narodowy.

Społeczeństwo polskie jest bardzo różnorodne pod względem kulturalnej percepcji. Liczne stowarzyszenia kulturalne, artystyczne, narodowe są wyrazem obywatelskich aspiracji profesjonalnych i pozaprofesjonalnych, w konsekwencji prowadzą do humanizacji stosunków międzyludzkich. Amatorski ruch kulturalno-artystyczny, z jednej strony, oraz dostrzeżenie potrzeb w tym zakresie i organizowanie służb pomocy całemu społeczeństwu, z drugiej strony, stały się dużym osiągnięciem instytucji kulturalnych i całego społeczeństwa obywatelskiego. Dziś wszakże w związku z trudną sytuacją gospodarczą kraju i zdecydowanym pogorszeniem warunków materialnych dużej części społeczeństwa, te inicjatywy tak ważne dla podtrzymywania więzi społeczeństwa obywatelskiego zatracają swój spontaniczny i powszechny charakter, a fenomen entuzjasty społecznego, który w tradycjach polskich reprezentował najpowszechniejszy typ społeczeństwa („Siłaczka”), staje się powoli cywilizacyjnym i kulturalnym anachronizmem.

3. Polskie społeczeństwo obywatelskie i polski etos obywatelski mają swoje historyczne uwarunkowania. Przede wszystkim podkreślić należy, że polska kultura obywatelska i republikanizm polski jako postulat ładu polityczno – moralnego nawiązały od początku do dziedzictwa republikańskiego Rzymu i ateńskiej demokracji, a także romańsko-łacińskiej dwuwładzy: Res Publica i Res Ecclesiastica. Stąd wzięła się w polskiej jurysprudencji idea podmiotowości społeczeństwa obywatelskiego (societas civilis), a w tradycji politycznej – opozycyjność wobec władzy państwowej, szczególnie wówczas, gdy ta ostatnia postępowała niezgodnie z przyrodzonym porządkiem świata. Res Ecclesiastica natomiast stawała się obywatelsko-moralną ostoją w czasach, gdy państwo było słabe, zagrożone zewnętrzną przemocą albo wewnętrzną anarchią.

Wartości edukacji i kultury obywatelskiej w Polsce w okresie przedrozbiorowym dotyczyły przede wszystkim: obron-

ności kraju, sejmikowania (czasami szkodliwego dla polskiej państwowości), służby i pomocy wzajemnej w bractwach i konfraterniach wspieranych przez instytucje kościelne. Etos obywatelski obejmował wzorzec rycerza – obrońcy ojczyzny; sumiennego przedstawiciela racji ziem, powiatu, posła lub senatora; obywatela zatroskanego postępem rolnictwa, rzemiosła, handlu. Jednakże podmiotowość obywatelska miała charakter selektywny, gdyż wiązała się tylko z przynależnością stanową, majątkością, wykształceniem, funkcją publiczną. Dopiero u końca samodzielnego bytu Rzeczypospolitej zdemokratyzowano kulturę obywatelską poprzez nawiązanie do pojęcia człowieka – obywatela i wyniesienie ludu jako podmiotu politycznego organizacji państwowej.

Upodmiotowienie polityczne mieszczaństwa nastąpiło pod koniec XVIII w., natomiast upodmiotowienie włościństwa rozpoczęło się podczas insurekcji kościuszkowskiej, a zakończyło w drugiej połowie XIX w.

Autonomia polityczna Galicji stworzyła szeroką swobodę do działań obywatelsko-patriotycznych. Pielęgnowano więc tam kulturę polską, tworzone partie polityczne, a na początku XX w. nawet obywatelskie organizacje militarne. Natomiast w zaborze pruskim i w Kongresówce polskie społeczeństwo obywatelskie najpełniejszy swój wyraz osiągnęło w sferze działalności cywilizacyjno-ekonomicznej, zwanej pracą organiczną albo pracą u podstaw.

Odzyskanie państwowości polskiej nie mogłoby się dokonać bez obywatelskich inicjatyw w kraju i na emigracji. Powstania narodowe XIX w., powstania wielkopolskie i śląskie były dziełem ówczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

Polskie społeczeństwo obywatelskie okresu II Rzeczypospolitej było wewnętrznie zróżnicowane pod względem narodowościowym, wyznaniowym, majątkowym, wykształcenia, politycznie pluralistyczne, wyznające wspólny system wartości demokratycznych. Tradycyjny pozytywizm obywatelski inspirował działania społeczne na niwie gospodarczej, oświatowej, kulturalnej, leżał u podstaw różnych form samorządności. Postawy patriotyczno-obywatelskie stanowiły trwałą składnik kultury obywatelskiej także i w późniejszym czasie.

W okresie II wojny światowej polskie społeczeństwo obywatelskie stworzyło zwalczaną przez okupanta państwowość podziemną, rozwijała życie gospodarcze, kulturę, oświatę, opiekę społeczną, różnorodne formy wzajemnej pomocy, a także własne siły zbrojne o różnych orientacjach ideowo-politycznych. Społeczeństwo obywatelskie kierując się instynktem państwowym było jednoznacznie i kategorycznie zorientowane na odzyskanie niepodległości i odbudowanie państwowości o demokratycznym i republikańskim obliczu.

Odrzucenie po II wojnie światowej idei pluralizmu politycznego i aksjologicznego (dokonane bez udziału społeczeństwa) na rzecz złudnego monizmu w sferze polityki i ideologii bez wątpienia osłabiło dynamizm obywatelskich inicjatyw i wyzwoliło w społeczeństwie tendencje egoistyczne i oportunistyczne. Równocześnie jednak tradycyjny pozytywizm obywatelski zdołał przetrwać i przynajmniej u początków tego okresu odgrywał decydującą rolę w odbudowie kraju ze zniszczeń wojennych, w zagospodarowaniu Ziemi Odzyskanych, w spontanicznych działaniach zbiorowych, a nawet entuzjasmie

wielkich przedsięwzięć gospodarczych i urbanizacyjnych tamtego czasu. Jednakże ów pozytywizm obywatelski uległ istotnemu ograniczeniu wskutek przejęcia przez instytucje państwowe funkcji zarządzania obszarami życia społecznego, które tradycyjnie pozostawione były zbiorowej zaradności obywatelskiej; dotyczyło to w szczególności produkcji, usług, opieki i filantropii, oświaty, edukacji kultury, sztuki. Nastąpił proces ubezwłasnowolnienia dorosłego społeczeństwa, które we wszystkich swoich życiowych sprawach zaczęło się zwracać ku państwu. Jak pisze Z. Kowalewski: „Powstał biurokratyczno-normatywny system barier utrudniających podejmowanie inicjatyw obywatelskich i ich realizację. Konieczność tworzenia struktur formalnych niemal dla każdego typu działalności indywidualnej i małych grup zawężyły możliwości ujawniania zaradności zbiorowej. Dobre obyczaje obywatelskiego „społecznikostwa” i poczucie odpowiedzialności społecznej dojrzałych obywateli wydają się zanikać wobec supremacji argumentów politycznych i norm biurokratycznych”.

Podkreślić trzeba jednak, że to nie z wolnego wyboru, a z mocy międzynarodowych porozumień wyznaczających nowy ład polityczny w Europie, rozpoczęto w Polsce budowę systemu społeczno-gospodarczego według dogmatów totalitarnej ideologii. W konsekwencji więc Rzeczpospolita nie stała się suwerennym państwem wolnych obywateli, państwem poszukującym ogólnoludzkich wzorców współpracy oraz państwem, które jest silne etosem swoich świadomych i patriotycznie zorientowanych obywateli, a przeciwnie popadła ona w wielostronną zależność od komunistycznego supermocarstwa, a jej społeczeństwo, społeczeństwo Rzeczypospolitej nie miało być społeczeństwem obywatelskim, upodmiotowionym politycznie i gospodarczo. Człowiek „prywatny”, niepartyjny, mający jednak ambicje do samodzielnego decydowania o własnym losie często zmuszony był do organizowania gospodarki „podziemnej”, działalności prawnie wątpliwej i stojącej w sprzeczności z tzw. socjalistycznymi zasadami współżycia społecznego. W tych warunkach gasł wszelki zapal do inicjatyw obywatelskich, a te, które mimo wszystko się ostały, były podporządkowane wymyślanemu i skostniałemu standardom funkcjonującego systemu. To dopiero po 1989 r. powstały ustrojowe przesłanki do ukształtowania się szerokiej samorządności i samodzielności obywatelskiej. Samorządni obywatele próbują najpierw wyartykułować swe potrzeby społeczne tworząc w tym celu własne organizacje i instytucje publiczne, i dopiero gdy ten sposób działania nie wystarcza, wówczas swoje żądania zwracają ku państwu.

4. Jednym z punktów każdej koncepcji społeczeństwa obywatelskiego powinno być, jak się wydaje, oddzielenie kościołów i państwa, lecz zarazem niemożności oddzielenia polityki i religii. Po tragicznych doświadczeniach dwudziestowiecznych totalitaryzmów nie ma najmniejszej wątpliwości co do fundamentalnej potrzeby zbudowania państwa rządzącego przez prawo, ograniczonego wielorakim systemem hamulców, równowagi i podziału kompetencji, państwa, w którym władza byłaby kontrolowana i nie uwznioślana przez

Ciąg dalszy na stronie 19

EKOETYKIETY

Reklama – jak od dawna wiadomo – dźwignia handlu, zachęca nas wszelkimi sposobami do kupna produktów. Dziś informacje o rozmaitych produktach leżą na ulicy, albo wytłokane są za wycieraczki samochodów. Nierzadko przychodzą do nas pocztą i dzięki temu wiemy, że „produkt X to rzecz o wysokim standardzie, gwarantujący stuprocentową satysfakcję klienta”. Chociaż tak naprawdę bardzo rzadko się zdarza, aby produkt sam w sobie różnił się istotnie od oferty innych producentów. Producent jest tego świadomy, więc dąży do wytworzenia wymaginowanych cech swego produktu, które wzmocniłyby jego rangę. Zatem: „to jest zwykły produkt, a to ten, który produkujemy **my**: produkt lepszy, inteligentniejszy, solidniejszy, nowszy...” (stosowny przymiotnik proszę wpisać bez skrępowania, bo wszystkie chwytły są dozwolone). Kliencie, wybór należy do Ciebie! (Ale przecież byłbyś nierozsądny wybierając **zwykły** produkt.)

Ostatnio specjaliści od reklamy posługują się ekologią, wyczuwszy pozytywne treści, jakie niesie ze sobą przedrostek „eko-”. Mamy więc ekologiczne domy, ekologiczne torby, ekologiczną odzież, ekologiczne samochody, ekologiczne pralnie i wiele podobnych ekologicznych rzeczy wokół. Można rzec, że „wyekologiczniało” nam nasze otoczenie, niestety szkoda, że głównie w sferze werbalnej. A przecież ekologia, jako część biologii, zajmuje się wzajemnymi relacjami jakie zachodzą między organizmem, a otaczającym go środowiskiem, czyli bada wpływ organizmu na środowisko oraz środowiska na organizm. W tym ujęciu przymiotnik „ekologiczny”, nijak nie charakteryzuje wspomnianych wyżej produktów, chociaż oczywiście podkreśla ich domniemaną wyższość nad innymi „nieekologicznymi” produktami. Takie postępowanie służy wytworzeniu w umyśle konsumenta wizerunku towaru o pozytywnych, nieokreślonych cechach, których można się jedynie domyślać. „Ekologiczny dom” może znaczyć wszystko: może to być dom zbudowany z cegły bądź drewna, może to być dom z pięknym ogrodem, może to być dom ogrzewany gazem itp., itd. Nie dajmy się więc nabrać na hasła takie jak „Pijcie tylko ekomleko!” Panią w sklepie spożywczym, zapytana o „ekologiczność” napoju odpowiedziała, że ekomleko jest po prostu mlekiem od krowy!

Oczywiście etykietowanie produktów (*ecolabelling*, *environmental labelling*) mogłoby spełniać dużą rolę jako instrument polityki środowiskowej. Ze względu na intensywność oddziaływania produktu na środowisko można zaliczyć go do jednej z trzech kategorii jakości: pozytywnej, obojętnej wobec środowiska i negatywnej. Etykietowanie produktów z kategorii pozytywnej jakości dla środowiska jest wyróżnieniem tego produktu, wzmacniającym jego pozycję na rynku. Etykieta informowałaby konsumentów o zróżnicowanej jakości środowiskowej towarów. Konsument natomiast mógłby dokonywać świadomego wyboru produktu wyróżnionego etykietą i tym samym mieć pośredni wpływ na zmniejszenie presji na środowisko. Etykietowanie ukierunkowywałoby wytwórców na produkcję towarów jak najmniej szkodliwie oddziałujących na środowisko.

O etykietowaniu piszę w trybie przypuszczającym, ponieważ żaden taki system w Polsce jeszcze nie istnieje. Wszelkie znaczki na towarach albo napisy takie jak „Produkt przyjazny środowisku” są inicjatywą **własną** producentów, a niejednokrotnie wręcz nadużyciem. Trwają prace nad takim systemem i być może w niedługim czasie Polskie Centrum Badań i Certyfikacji wprowadzi etykietowanie w ramach certyfikacji dobrowolnej. Tryb certyfikacji obejmowałby „certyfikację na zastrzeżony przez Centrum znak ekologiczny towarów, które nie powodują negatywnych skutków dla środowiska podczas wytwarzania, transportowania, instalowania, użytkowania i utylizacji.” Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa proponuje, aby wprowadzić określenie ekoznak, ponieważ przedrostek eko- jest powszechnie rozumiany. Według mnie jest on raczej powszechnie odczuwany, a nie rozumiany. Zgadzam się jednak na określenie „ekoznak”, ze względu na dobrą komunikację społeczną.

Szczególnie pozytywne jest założenie przestrzegania jakości środowiskowej w całym cyklu życia produktu (*life cycle analysis*). Oznacza to analizę oddziaływania produktu „od kołyski do jego śmierci” z uwzględnieniem etapu surowców i rozkładu produktu. Cykl życia produktu obejmuje też wszystkie etapy procesu wytwarzania i całokształt przedsięwzięć, które towarzyszą temu procesowi. Dotyczy to np. „czystości ekologicznej” wykorzystanej energii, produkcję surowców pomocniczych, utylizacji odpadów zarówno produkcyjnych i samego produktu, który staje się odpadem po zużyciu. Jakże zwodnicze jest w tym kontekście określenie roweru pojazdem ekologicznym, albo nazwanie tym samym mianem samochodu z napędem elektrycznym.

Polski system etykietowania powinien być oparty na uniwersalnej metodologii międzynarodowej oraz proceduralnie zharmonizowany z systemem etykietowania Unii (pozwólć Państwo, że użyję nazwy: -ekoetykietowania- zawsze to lepsze niż *ekolabelling*).

Europejskiej Rada Unii przyjęła regulację dotyczącą przyznawania znaków w marcu 1992 roku. Etykietowanie produktów stosuje się w Danii, Francji, Niemczech, Holandii, Wielkiej Brytanii i we Włoszech

Prawo wymaga, aby organ przyznający znaki był niezależny. W jego składzie muszą być przedstawiciele konsumentów, ekologów, władz państwowych i producentów. Tak przyznawane oznakowanie spełnia w społeczeństwie i gospodarce rolę informacyjną, stymulacyjną, marketingową i edukacyjną.

Najbardziej znanym w Polsce systemem znakowania jest niemiecki „Blue Angel”, nazwany tak ze względu na motyw niebieskiej figury w logo. Environment Canada, czyli kanadyjskie ministerstwo ochrony środowiska ustanowiło ekoznak w postaci klonowego listka. Indyjskie Ministerstwo Lasów i Środowiska stosuje system „Ecomark Scheme”. Innym przykładem znakowania jest działalność fundacji Milieukeur z Holandii, która próbuje przenieść standardy Wspólnoty Europejskiej do swojego kraju. W Szwecji istnieje szereg wewnętrznych znaków, a największe znaczenie mają Svanen,

Ciąg dalszy na stronie 19

Studia i studenci

Koniec roku 2000 obfitował w studenckie imprezy. O otrzęsinach informowaliśmy już w poprzednim numerze WU, warto wspomnieć jeszcze o dwóch innych. W październiku Samorząd Studencki PO zorganizował w *Archimedesie* andrzejkową zabawę, która w założeniu miała być imprezą integrującą całe środowisko.

Tradycyjnie na początku grudnia odbywają się *Zlewy*, czyli nocny maraton kabaretowy. Na *Zlewach 2000* wystąpiły trzy studenckie grupy E.K. Kabaret z Warszawy oraz Szum i Strzały z Aurory z Zielonej Góry. Jak na kabaret przystało śmiechu było co niemiara, a poziom zaprezentowanego programu zaspokoić mógł nawet wybredne gusty. (Zdjęcia udostępniła Karina Zawada).

Członkowie SKN SKRUBER na Międzynarodowej Wystawie POLEKO 2000

W ostatnich latach w Polsce podejmowane są intensywne działania na rzecz inżynierii i ochrony środowiska. Na nasz rynek wkroczyło wiele zagranicznych firm oferujących swoje wyroby w tym zakresie, natomiast krajowe firmy - mające jeszcze małe doświadczenie - już od kilku lat starają się przebić z własnymi ofertami. Postanowiliśmy osobiście sprawdzić wybór, jaki obecnie istnieje na naszym rynku, a najlepszą sposobnością były targi POLEKO 2000 w Poznaniu. Dlatego też grupa studentów z Koła Naukowego SKRUBER udała się tam 24 listopada 2000 r.

Na wystawie POLEKO swoje wyroby oferowały firmy z całego świata, zajmujące się produkcją urządzeń, aparatury i technologiami związanymi z ochroną środowiska naturalnego. Targi pozwoliły nam porównać oferty polskich zakładów z firmami działającymi w tej samej branży na świecie. Ku naszemu zadowoleniu często okazywało się, że polskie zakłady i instytucje przedstawiały oferty dorównujące jakością firmom zagranicznym, a częstokroć o wiele tańsze. To dla nas znak, że krajowe firmy mają już z czym przebijać się na rynki zagraniczne.

Program wystawy obejmował wiele dziedzin problemów związanych z szeroko rozumianą inżynierią i ochroną środowiska, który w sposób najbardziej ogólny można ująć w cztery główne zagadnienia:

- urządzenia i aparaty do ochrony wód, gleby i powietrza,
- aparatura kontrolno-pomiarowa do pomiaru zanieczyszczeń, hałasu i wibracji,
- nowoczesne technologie energii niekonwencjonalnej,
- edukacja ekologiczna.

Targom towarzyszyło wiele sympozjów i konferencji naukowo-technicznych, zwłaszcza w zakresie nowoczesnych technologii energii niekonwencjonalnej.

Równocześnie z targami POLEKO odbywały się Międzynarodowe Targi Urządzeń Komunalnych KOMEX, oraz Targi Inwestycyjne Miast Polskich INVESTCITY, które również mieliśmy okazję zwiedzić.

Targi POLEKO 2000 były doskonałym uzupełnieniem wiadomości teoretycznych zdobywanych na uczelni oraz stanowiły okazję do zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami

Na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Akademickiego Stowarzyszenia Ekologicznego „Klub Ekoinżyniera” wybrano nowe władze.

Prezesem został **Bogusław Śmiechowicz** z II roku *inżynierii środowiska*, wiceprezesem – **Monika Mońka** z tegoż roku, a sekretarzem **Tomasz Fąfara** z IV roku *inżynierii środowiska*.

Życzymy dużo energii do działania i sukcesów!

Ciąg dalszy ze strony 17

identyfikację z religią. Jednakże oddzielenie władzy politycznej państwa od duchowo – moralnej władzy kościołów nie niweczy w psychice ludzkiej – sit venia verbo – swoistej synergie między polityką a religią. Przeciwnie, umiłowanie wolności, poszukiwanie godności człowieka, praktykowanie filantropii, ofiarność wobec bliźniego – mogą być oparte na motywacji czysto religijnej. Religia jest bowiem mocniej zakorzeniona w psychice ludzkiej niż polityka; religia jest kwestią przekonań, polityka kwestią – interesów; przekonania religijne zmieniają się dużo bardziej niechętnie niż zapatrywania polityczne. Można rzec: „Religia i polityka nie spotykają się li tylko w zaciszu serca; spotykają się także – a czasem ścierają – na polu publicznym” (Michael Novak).

Marian Ciepaj, prawnik, politolog, prof. w katedrze Prawa i Zarządzania Regionalnego WZiIP

Ciąg dalszy ze strony 18

Falken i Krav. W krajach Wspólnoty oficjalnym symbolem jest stylizowana margerytka z 12 gwiazdkami. Myślą przewodnią wprowadzenia margerytki było przekonanie, że symbol ten może być skutecznym instrumentem konkurencji w gospodarce.

Problematyka ekoznaku jest z jednej strony wyzwaniem, a z drugiej zagrożeniem dla Polski. Oznakowanie jest szansą na unowocześnienie naszej krajowej produkcji. Niepodjęcie zaś działań w zakresie ustanowienia ekoznaku, nieprzygotowanie procedur jego zabezpieczeń prawnych i procedur jego przyznawania może doprowadzić do ograniczenia polskiego eksportu.

Około 75% studentów Politechniki Opolskiej studiujących na kierunku *mechanika* oraz *elektrotechnika* deklaruje w badaniach ankietowych, że potrafi rozpoznawać znaki na opakowaniach. Mając do wyboru dwa artykuły: jeden tańszy, ale szkodliwy dla środowiska, a drugi droższy, ale przyjazny środowisku, połowa mechaników wybierze pierwszy, połowa zaś drugi produkt. Natomiast 70% studentów *elektrotechniki* wybierze produkt droższy. Wśród studentów *inżynierii środowiska* droższego wyboru dokona 87% tej proekologicznej grupy. Niestety, mam świadomość, że w świetle przedstawionych faktów ludzie ci, przynajmniej w przypadku krajowej produkcji, są często ofiarami nieuczciwej konkurencji.

*dr Krystyna Słodczyk, biolog-ekolog,
adiunkt w Katedrze Urządzeń
dla Przemysłu Spożywczego i Ochrony Środowiska*

Notatki przewodniczącego RGSW

Zacznę od kilku wydarzeń, o których informacje nie zmieściły się w październikowych *Notatkach*. W dniach 14 i 15 października uczestniczyłem w Kongresie Kultury Chrześcijańskiej w Lublinie. Było to cenne spotkanie dające asumpt do ważnych refleksji. Brałem udział w dyskusji na temat szans, wyzwań i zagrożeń niesionych przez nowe środki komunikacji masowej. Temat ten wymagałby osobnej, obszernej wypowiedzi. W dniach 20 – 22 października byłem – jako gość – w Słubicach w Kolegium Polonijnym UAM, na spotkaniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich. Dyskutowano m.in. nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym. W dniach 26-28 października uczestniczyłem w konferencji CRE (Stowarzyszenie Uniwersytetów Europejskich) w Krakowie. Informowałem o tej konferencji Doc. Janusz W. Sepioł w 11. numerze *Forum Akademickiego*.

Jednym z najważniejszych wydarzeń dotyczących szkolnictwa wyższego była rozprawa przed Trybunałem Konstytucyjnym, który rozpatrując skargę konstytucyjną w sprawie pobierania opłat za studia prowadzone w trybie innym niż stacjonarny, stwierdził 8 listopada br., że nie jest to sprzeczne z Konstytucją. Sprawa ta była relacjonowana w środkach komunikacji społecznej. Ograniczę się tu do podkreślenia jednego tylko elementu uzasadnienia orzeczenia: brak zależności między pobieraniem opłat za studia inne niż stacjonarne, a zasadą powszechnego i równego dostępu do edukacji wyższej. O opinii Rady Głównej, wyrażonej na życzenie Trybunału, pisałem we wrześniowych *Notatkach*. 13 listopada wziąłem udział w spotkaniu rektorów uczelni nadzorowanych przez MEN z prof. Edmundem Wittbrodtem Ministrem Edukacji Narodowej i Wiceministrem, prof. Jerzym Zdradą. Wśród dyskutowanych tematów były oczywiście sprawy nowej ustawy o szkolnictwie wyższym oraz budżetu. W dniu następnym uczestniczyłem w konferencji podsumowującej dziesięcioletni udział Polski w Programie TEMPUS. Sądzę, że ciekawe dane statystyczne powinny być podstawą do głębszej analizy (dotyczącej np. przyczyn wyraźnych różnic w stopniu i zakresach angażowania się w działaniach w ramach programu między różnymi dziedzinami nauki i nauczania, poszczególnymi uczelniami itp.). 23 XI byłem w Senacie RP obecny przy dyskusji nad ustawą dostosowującą nasze przepisy do przepisów Unii Europejskiej; Senat zaaprobował zmiany w przepisach dotyczących szkolnictwa wyższego zgłaszając drobne poprawki redakcyjne (przepisy te mówią o tworzeniu w Polsce filii uczelni zagranicznych i zagranicznych filii uczelni polskich, studiach obcokrajowców w Polsce itd.). W dniach 24-25 XI br. brałem udział w posiedzeniu Polskiego Forum Akademicko-Gospodarczego w Nowym Sączu, podczas którego debatowano przede wszystkim nad wieloma aspektami polskiego wchodzenia do Unii Europejskiej. Odbyła się ciekawa dyskusja na tle referatu ministra Jana Kułakowskiego. 29 listopada wziąłem udział w posiedzeniu Rady Konsultacyjnej do spraw Reformy Edukacji. Omawiano stan reformy szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

Dnia 15 XI odbyło się XIII Posiedzenie Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, a w dniu następnym IX posiedzenie planarne Rady w bieżącej kadencji. Oprócz sprawozdań składanych przez przedstawicieli Rady biorących udział w posiedzeniach różnych gremiów (między innymi prof. J. Błazejowski mówił o pracy Stałej Polsko-Niemieckiej

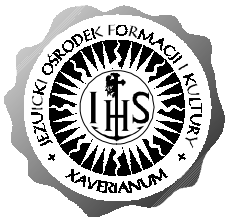
Komisji do spraw uznawalności stopni i tytułów, prof. B. Fechner o posiedzeniach KBN, prof. A. Dubas o posiedzeniu Senackiej Komisji Nadzwyczajnej Legislacji Europejskiej, a ja o posiedzeniach wspomnianych wyżej). Rada rozważyła 14 spraw „rutynowych” opiniując pozytywnie 5 oraz negatywnie 9 wniosków o utworzenie nowych szkół wyższych lub o rozszerzenie uprawnień szkół już działających. Rada zaopiniowała pozytywnie 4 i negatywnie także 4 wnioski o przyznanie uprawnień do nadawania stopni naukowych. Rada stwierdziła, że szkołom wyższym przekraczającym w sposób rażący przepisy nie należy przedłużać zgody na prowadzenie działalności, a MEN powinno opublikować listę placówek (w tym np. filii szkół wyższych) działających nielegalnie, co uchroni potencjalnych kandydatów na studia przed podejmowaniem nauki w instytucjach nie mających prawa wydawania dyplomów ukończenia studiów wyższych. Prezydium Rady Głównej postanowiło przesłać Ministrowi Edukacji Narodowej komplet (przekazywanych poprzednio sukcesywnie, w miarę uchwalania) opinii i stanowisk Rady dotyczących Wyższej Szkoły Dziennikarstwa w Warszawie w związku z upływem terminu zgody na prowadzenie działalności tej szkoły, dla ułatwienia stosownej, związanej z tym procedury.

Rada Główna poświęciła dość dużo czasu na wstępną dyskusję na temat kształcenia nauczycieli (w tym na studiach podyplomowych). Rada wróci niebawem do tej sprawy. Zapoznawszy się ze wstępną informacją o budżecie przekazaną przez wiceministra prof. Jerzego Zdradę postanowiono odbyć dodatkowe posiedzenie Prezydium w dniu 23 XI. Przeanalizowano na nim dokładnie dane z projektu budżetu przedstawionego Sejmowi przez Rząd. Analiza ta jest zawarta w Stanowisku Prezydium Rady Głównej nr 16/2000 z dnia 23 listopada 2000 r. Podawany przez prasę wzrost nakładów na szkolnictwo wyższe w r. 2001 wobec r. 2000 w wysokości ok. 9,8%, porównuje rzeczywiste wydatki w roku bieżącym, które będą o ok. 100 milionów niższe od planowanych, z wydatkami planowanymi w roku przyszłym; wzrost nakładów planowanych na rok 2001 wobec planowanego budżetu tegorocznego jest rzędu 8%. Projekt budżetu na rok 2001 zakłada spadek udziału nakładów na szkolnictwo wyższe w PKB do ok. 0,82%.

Wydaje się, że w końcową fazę wejdzie teraz sprawa nowej ustawy „prawo o szkolnictwie wyższym”. Powtórzyć trzeba, że szczególne znaczenie ma utworzenie Akademickiej Komisji Akredytacyjnej.

*Andrzej Pelczar
Kraków, 30 listopada 2000 r.*

Raz jeszcze o 7 Dniach *Xaverianum*

Co dobre szybko się kończy, dlatego też po świątecznym (mam nadzieję, że udanym) wypoczynku zostaliśmy brutalnie wrzuceni w wir nauki. Nie pozostało nam nic innego, jak tylko z radosnym zapałem przygotować się do sesji, która tuż, tuż. Początek roku sprzyja układaniu planów na najbliższe dwanaście miesięcy. Przyjrzyjmy się jeszcze zatem minionemu okresowi.

Najważniejszym wydarzeniem kończącego się semestru były **7. DNI XAVERIANUM** (Święto Patronalne naszego Ośrodka), które upłynęły w atmosferze radości i wszechobecnego entuzjazmu. Zwieńczeniem tygodnia obfitującego w wydarzenia o charakterze formacyjno-kulturalnym była uroczystość wręczenia nagród *Żar Serca*. Wyróżnienie owo, przyznawane od 1997 roku, ma dwóch ojców: **Wojciecha Ziółka SJ** i **Pawła Kosińskiego SJ**. Postanowili oni, że co roku, w uroczystość naszego patrona, człowieka szerokich horyzontów, wielkich pragnień i płomiennego serca, wyróżnieni zostaną ludzie, którzy, tak jak Franciszek Ksawery, wkładają serce w to co robią. Idea nagrody opiera się na tym, by w środowisku opolskim wyróżnić osoby, które z zapałem poświęcają się realizacji wielkich i świętych życiowych pragnień. I tak rokrocznie, poczynając od 4. Dni Xaverianum, kapituła nagrody przyznaje statuetki w trzech kategoriach: młodzieży akademickiej, pracowników naukowych oraz instytucji i osób spoza środowiska akademickiego pracujących na rzecz drugiego człowieka. Zgodnie z tymi kryteriami nagrody otrzymali:

- **Sylwia Mika**, studentka V roku teologii „za bezgraniczną nadzieję i ufność nawet wtedy, gdy ciężar wydaje się ponad siły, oraz przykład dla tych, którzy tracą wiarę w sens życia”,
- profesor **Jerzy Skubis**, prorektor Politechniki Opolskiej „za ogromną życzliwość w relacjach ze studentami oraz prawość w życiu zawodowym i osobistym”,
- ojciec **Józef Tarnawa SJ**, kapelan Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Opolu „za pełną oddania i poświęcenia duchową posługę chorym o każdej porze dnia i nocy”.

Odlane z brązu statuetki przedstawiają ogarnięte płomieniami serce z odcisniętą na nim dłonią. Uroczyste wręczenie nagród uświetnił koncert zespołu *Stare Dobre Małżeństwo*.

To tyle, jeżeli chodzi o 7. Dni Xaverianum. Zamknęły one mocnym akordem wiek dwudziesty. Niepostrzeżenie znaleźliśmy się w trzecim tysiącleciu. Życzymy wam zatem, by ten nowy rok przyniósł Wam wiele radości z odkrywania świata oraz siły niezbędnej do pokonywania codziennych trudności.

Do zobaczenia w Xaverianum!

Dominika Skupińska

Ciąd dalszy ze strony 14

W roku akademickim 1999/2000 studia na wydziale ukończyło 381 studentów, w tym 243 na studiach dziennych (elektrotechnika – 112, informatyka – 86, automatyka i robotyka – 45) oraz 138 na studiach zaocznych (elektrotechnika – 98, informatyka – 40).

Po wysłuchaniu Gaudeamus Igitur wykład absolutoryjny wygłosił dyrektor ds. elektronicznych Kanałów Dystrybucji Banku PeKaO SA w Łodzi – Maciej Burak nt. *Rozwój nowoczesnych kanałów dystrybucji w bankowości na przykładzie Banku PeKaO SA*. Następnie głos zabrał absolwent inż. **Kazimierz Rocz**, który w imieniu swoim i kolegów w bardzo serdeczny sposób podziękował władzom uczelni, wydziału, nauczycielom akademickim oraz paniom z dziekanatu za wieloletnią opiekę i współpracę. Uroczystość zakończyły życzenia świąteczne i noworoczne.

■ 2 grudnia 2000 r. na posiedzeniu Rady Wydziału Elektrotechniki i Elektroniki Politechniki Łódzkiej został nadany stopień naukowy doktora nauk technicznych mgr. inż. **Rafałowi Wróblowi**, asystentowi z Katedry Automatyzacji i Diagnostyki Układów Elektromechanicznych. Promotorem rozprawy doktorskiej nt. *Analiza wpływu parametrów obwodu magnetycznego i elektrycznego na pracę silnika tarczowego prądu stałego z magnesami trwałymi i elektronicznym komutatorem* był prof. **Marian Łukaniszyn**.

Gratulujemy!

J. Ukarma

Wydział Mechaniczny

Promocje doktorskie na Wydziale Mechanicznym

W dniu 20 grudnia 2000 r., w sali Senatu Politechniki Opolskiej, odbyły się, prowadzone przez dra hab. inż. **Stanisława Króla**, obrony prac doktorskich:

- mgr. **Mariusza Prażmowskiego** pt.: *Modelowanie numeryczne krzepnięcia objętościowego stopów dwuskładnikowych*
- mgr. inż. **Piotra Niesłonego** pt.: *Identyfikacja wpływu powlekania ostrza narzędzia twardymi warstwami na mechaniczne, cieplne i tribologiczne charakterystyki procesu skrawania*.

Rada Wydziału Mechanicznego na podstawie oceny rozprawy doktorskiej oraz przebiegu publicznej obrony postanowiła

nadać Mariuszowi Prażmowskiemu oraz Piotrowi Niesłonemu stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie dyscypliny *budowa i eksploatacja maszyn*.

Dr Mariusz Prażmowski urodził się 6 grudnia 1969 r. w Opolu. W 1986 r. ukończył zasadniczą szkołę zawodową, a następnie w 1989 r. trzyletnie technikum mechaniczne. W latach 1990-1995 studiował na Uniwersytecie Opolskim na Wydziale Mat.-Fiz.-Chem. kierunku mechanicznego, uzyskując tytuł magistra mechaniki o specjalności nauczycielskiej. W 1995 r. rozpoczął pracę jako asystent w Katedrze Materiałoznawstwa i Technologii Bezwiórowych (PO), a od 1997 r. był słuchaczem śródowniskowych studiów doktoranckich Politechniki Opolskiej. Jego rozprawa doktorska dotyczyła przede wszystkim wykorzystania metod numerycznych, a w szczególności metody elementów skończonych do modelowania sprzężonych procesów przepływu ciepła i segregacji pierwiastków stopowych w objętości krzepnącego i stygnącego odlewu. Praca była realizowana pod kierunkiem prof. dra hab. inż. **Bohdana Mochnackiego**, a recenzentami byli: prof. dr hab. inż. **Ewa Majchrzak** (Politechnika Śląska) i prof. dr hab. inż. **Józef Suchy**.

Dr inż. **Piotr Niesłony** urodził się 9 listopada 1971 r. w Opolu. W latach 1986-1991 uczęszczał do Technikum Mechanicznego w Opolu, po ukończeniu którego studiował w Politechnice Opolskiej na Wydziale Mechanicznym (1991-1996). Pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Technologii Maszyn i Automatyzacji Produkcji rozpoczął bezpośrednio po ukończeniu studiów. Pracę doktorską wykonywał pod kierunkiem prof. dra hab. inż. **Wita Grzesika** i obejmowała ona identyfikację wpływu powłok ochronnych jedno- i wielowarstwowych z TiC, TiC/TiN, TiC/Al₂O₃/TiN i TiC/TiCC,N/Al₂O₃/TiN na mechaniczne, cieplne i tribologiczne czynniki procesu skrawania. Wielkościami badanymi były: siły skrawania, temperatura, grubość wióra, długość styku wióra z powierzchnią natarcia ostrza oraz średni współczynnik tarcia. Recenzentami pracy byli: doc. dr hab. inż. **Marek Miernik** (Politechnika Wrocławska), prof. dr hab. inż. **Jan Szadkowski** (Politechnika Łódzka, Politechnika w Bielsku-Białej) oraz prof. dr hab. inż. **Wiktor Taranenko** (PO).

Maria Mazur

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

4(91) styczeń 2001

Spis treści

Wywiad z...	3
Z prac Senatu	5
Z kalendarza rektorów	7
Naukowe Stypendia NATO	8
Z życia Uczelni	9
Więści z wydziałów	14
Rozważania	15
Ekoetykiety	17
Studia i studenci	18
Członkowie SKN SKRUBER na Międzynarodowej Wystawie POLEKO 2000	19
Notatki przewodniczącego RGSW	20
W środowisku akademickim	21

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

Miesięcznik informacyjny
Politechniki Opolskiej
Rok X, nr 4(91), styczeń 2001 r.

Redaguje zespół:

Elżbieta Ciechocińska – grafik
Małgorzata Kalinowska – korekta
Współpracownicy wydziałowi:
Rafał Matwiejczuk (WZiIP),
Maria Mazur (WM),
Maria Trebel (WWFiF),
Józefa Czabak (WB),
Jolanta Ukarma (WEiA).

Stale współpracują:

Elżbieta Czaja
Urszula Mazur
Janusz Fijak

Sławoj Dubiel, Wojciech Brzeszczak –
zdjęcia

Krystyna Duda – redaktor naczelny
Waldemar Szweda – skład i łamanie

Wydano w Oficynie Wydawniczej Politechniki Opolskiej, ul. Mikołajczyka 3, 45-271 Opole.

Druk: Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej,
ul. Mikołajczyka 3, 45-271 Opole.
Redakcja: ul. Mikołajczyka 3,
45-271 Opole, tel. 455 60 41, w. 284,
e-mail: oficyna@polo.po.opole.pl

Zamówienie: 7/2001. Nakład 850 egz.

Na okładce: zabytkowy piec w pałacu w Karczowie.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania redakcyjnego nadesłanych tekstów.